

Balássy Fanni

Bocs, hogy élek

Olvasópéldány © Tilos az Á Kiadó

Balássy Fanni

Bocs, hogy élek

KORBULY ÁGI RAJZAIVAL

*Más emberek azt mondják, „Helló” vagy „Viszlát”!
Mi, akármit csinálunk, mindig azt mondjuk, hogy
„Elnézést kérek”. [...] Nincs több bocsánatkérés!*

Kurt Vonnegut

HAHÓ. PARDON, BOCSÁNAT. Ne haragudj, igazán nem szeretnék megzavarni bokros teendőidben, bizonyára nagyon elfoglalt vagy, csak gondoltam, tisztázhatnánk ezt a szóban forgó ügyet. Nem mintha megkérdőjelezném határtalan bölcsességedet, elvégre ki vagyok én, de ha már az én életemről is szó van, talán nem ártana, ha jelezném, hogy a döntésed, nos, esetleg további mérlegelésre szorulna. Elnézést, hallasz? Szóval arra gondoltam, hogy átbeszélhetnénk a dolgot, elvégre nemrég még azt mondtad, hogy mindenki szava számít. Tehát az van, és ne vedd tolakodásnak, kérelek, de úgy vélem, talán, amennyiben te is úgy látod, hogy átértékelhetnéd a korábbi álláspontodat. Hahó, hallasz? Azt mondtam, hogy szerintem átgondolhatnád a... Bocsánat, de figyelsz te egyáltalán? Az van, hogy szerintem nem jól döntöttél. Tessék, kimondtam. Nem jól döntöttél.

Hallod, amit mondok? Érted? Nem értem. Jobb lenne, ha nem csak én kiabálnék? Ha, mondjuk, mások is bekapcsolódnának? HAHÓ, ÍGY MÁR HALLASZ? A szemed se rebben. A tömeg egyre csak dagad, hullámszik, és neked arcizmod sem rándul. Egymás hegyén-hátán állunk, az elefánt-csonttornyodig pipiskedünk, dörömbölünk az ablakán. HAHÓ! Remegnek a falak, rezeg az üveg. HAHÓ! Szilánkok záporoznak a fejek felett. Egymás után mászunk be az ablakodon. HAHÓ! Megtelik a torony, fogy a levegő. Ezúttal te fulladozol tőlünk. HAHÓ, MOST MÁR HALLASZ? Kicsinek látlak. Erőtlennek és gyávának. Most már hallasz? Lesütöd a szemed, mint egy rossz gyerek. Dacból továbbra sem felelsz. Hajszáltrepedés fut végig a falon, le, a padlóig. A lábad előtt áll meg. Most már figyelsz? Akkor mondom.

TE PEDIG CSAK ANNYIT
MOTYOGSZ MAGAD ELE, HOGY

BOCSÁNAT,
BOCSÁNAT
BOCSÁNAT

TÁGULÓ HÜVELY, TÁGULÓ UNIVERZUM: először sírsz fel. Anyád néhány pillanatig könnyes szemmel, megilletődötten szorít magához, aztán fel száll a rózsaszín köd, a bömbölés egyre élesebbé válik, és ösztönösen csitítgatni kezd, hogy ne ordíts, nem szabad, ne zavarj az osztály rendjét, ne bosszantsd a doktor urat. Ébredező tudatod mit sem sejt még a külvilágból, de anyád első intésére az önkéntelenül magával ragadó szabadkozás és szégyenkezés keveréke olyan, akár valami drog, érzed, hogy most már sosem lesz leállás, elindulsz a bocsánatlejtőn. Egy életre a fejedbe verik a szót, aztán a szinonimáival kavargatják fel az állóvizet, elnézést kérek, ne haragudjon, bocsásson meg, pardon, hogy aztán a legelső nyelvórán ismét az agyadba véssék, hogy bármerre is jársz a világban, mindig azzal kell nyitnod, hogy excuse me, Entschuldigung, scusami, excusez moi, perdóname. Mert így illik, mert így van szokásban. Hogy miután térdre rogytál, és kezedet könyörgésre kulcsoltad, és megszagattad a ruhádat, és port szórtál a fejedre, csak azután kérdezheted meg, merre találsz a legközelebbi postát vagy buszmegállót.

És ha a szomszéd Ilike néni szerint nem vagy olyan okos, mint az unokája, és a nénikéd szerint nem vagy olyan szép, mint a lánya, vagy olyan helyes, mint a fia, és ha a tanítónő szerint nem lesz belőled semmi, mert ly-nal írtad a muszájt, és nem kerekítetted elég pocakosra a bé betűt,

és ha az osztálytársaid szerint van valami tenyérbemászó az arcodban, ezért a fejedre borítják az iskolatejet, kis meghajlással csak annyit kell felelned:

bocsánat.

A körülötted élők megtanulják, hogy nincs a világon az a sár, amit ne dobhatnának rád, nincs az a gané, amit ne lapátolnál el, nincs az a balhé, amit ne vinnél el a hátadon, mert van benned egy aprócska kulcs, mint abban a cintányéros majomban, amit addig tekernek, míg beléd nem törik, és akkor végtelenítve skandálod, hogy bocsánat, bocsánat, bocsánat.

Attól kezdve meggyőződéssel feleled, ha nem találsz a helyed mások között, ha nem a szépséget, hanem mindig a hibát keresik benned, ha megbízik valakiben, pedig nem kellene, ha megaláznak, kisemmiznek, vágóhídra visznek, hogy bocsánat, bocsánat, bocsánat. Amikor a fejednek szegeznek a puskacsövet, és kétségbeesetten ordítanál, feldereng, hogyan csitítgatott anyád, és biztosan most is azt mondaná, hogy ne csinálj jelenetet, és akkor lenyeled az üvöltést, a tested pattanásig megfeszül, te pedig csak annyit motyogsz magad elé, hogy bocsánat, bocsánat, bocsánat.

SZABÓÉK FIA JOGRA MEGY, Kerekesék lánya orvosira, Kocsisék fiából közgazdász lesz, Pappék lánya nemzetközi tanulmányokra jelentkezik. Hetek óta ez megy a vacsoraasztalnál. Juhászék fia élelmiszmérnöknek tanul, Nagyék lánya villamosmérnöknek, Baloghék fia egy multinál dolgozik, Vargák lánya junior sales manager. És így tovább, mióta közöltem, milyen szakra jelentkezem. Persze, az orvosi esélytelen, gyerekként már attól elájultam, ha az iskolaorvos spatulával közelített felém, ahogy a jog is, mert még a tejes pult előtt is hosszú percekig át szobrozok, mire kiválasztom a tökéletes tejfölt, és a kasszához érve mindig elbizonytalanodok a döntésemben. A közgáz is felejtős, mert az egyjegyű számok összeadásához is számológépet használok, ahogy az informatika is, mert a Word komplexitása is zavarba hoz. Nem értek semmihez, nem tudok semmit, nem érdekel semmi, ami a szemetekben hasznos vagy fontos. Amúgy is, mitől hasznos vagy fontos valami? Persze tudom, hogy mit akartok. Ti is le akartok támadni a szupermarketben a gondolák között néhány ismerőst, hogy elújságoljátok, képzeld, a gyerek junior sales manager, vagy senior gyakornok, vagy ügyvédbojtár, vagy rezidens, vagy akármi, csak ne kelljen azt mondani, hogy: szabad bölcsész.

Semmi baj, engedjétek ki a fájdalmat. Apa forgatja a szájában a szót, nem érti. Rákeres az interneten, utánaolvas, nem érti. Anya óvatosan visszakérdez: hogy mi? Ugye attól még lehet belőlem junior sales manager? De a képlet már az elején hibás, mert azt sose kérdezték, hogy én akarok-e junior sales manager lenni. De akkor mégis, néz rám apám könnyes szemmel, mégis mi akarok lenni? Lehetnék író, felelem. Megörültél, kérdezik kórusban. Az írók alkoholisták, nyáron is sálat hordanak, és hallottam-e, hogy csak 6%-ot kapnak a könyveik után. Jó, akkor lehetnék, mondjuk, filmesztéta. Nem értik. Micsoda? Film-esz-té-ta. Írhatnék szép, elemző szövegeket filmekről. Anyám átnyújt egy zsebkendőt apámnak.

Vagy, mondjuk, dolgozhatnék egy színházban. Színházban?! Ugyan, ki jár manapság színházba? Vagy lehetnék művészettörténész. Apám végigfuttatja a szemét a könyvespolcon. Biztos arra gondol, hogy addig kellett volna elégetnie a művészeti albumokat, amíg nem késő. Semmi baj, hagyok egy kis időt, hogy elgyászoljátok a junior sales managert, aki sohasem leszek. A gyásznak mindössze négy szakasza jelentkezik, a tagadás, a harag, az alkudozás és a depresszió, azonban az ötödik, az elfogadás várat magára. Nincs itthon se tej, se cukor, mosóport sem ártana venni, de valahogy mégse akarnak a szupermarketbe menni. Nincs mit mondani az ismerősöknek, nem lesz a gyerekből se junior, se senior. És ahogy megzavarodott tekintettel néznek rám, hirtelen elfog valami lelkiismeret-furdalás-féle: bocsánat, hogy nem vagyok sem a Baloghék fia, sem a Vargáék lánya.

SZÁND MEG ISTEN A MAGYART. Ne haragudjon, tanárnő, bocsánat, őszintén sajnálom, nem tudom, hol áll a fejem, pedig én tényleg igyekeztem, és megértem a kifakadását, de kérem, nem látja, hogy a szívemet azért ünneplőbe öltöztettem? Nem látja, ahogy piros-fehér-zölden dobog a bordakalitka alatt, szinte átviláglik a bőrömön? És amúgy sem a kokárda teszi a forradalmárt. Vagy igen? Jól van, hallgatok, hallom, hogy elkezdődött az ünnepség, már kornyikál a kórus, de minek erőltetni, szóról szóra fel tudnánk mondani tavalyról vagy azelőttől a forgatókönyvet. A magyarok Istenére esküszünk, skandáljuk, és mi tagadás, gyönyörű sor, csak tudja, tanárnő, attól tartok, nem létezik ez a teológiai terminus technicus. Félve ejtem ki ezt az ördögi kifejezést, de Isten globalizált, nem érdekli a tipográfia, nem vevő a kisajátításra, nem tesz különbséget ember és ember között. Csak mi, emberek. De ne értsen félre, kérem, én tényleg szánom-bánom a dolgot, és higgye el, szeretnék igazi, hithű, jó hazafi lenni, csak az van, hogy nem tetszik a recept, amit kínálnak.

Milyen recept, milyen recept? Kérem, olyan a világon nincs, hogy kizárólag dicsfény, csupa-csupa jó döntés, pátosz meg szemellenző. Olyan nem létezik, hogy mindenki bátor vagy zseni, és nem akad egy megalkuvó vagy félkegyelmű sem, hogy valaki egyszerre a legerősebb és legokosabb, és mégis mindig áldozat. És miért mindig csak tesztoszteronszagú férfihősök neveit szedjük lajstromba? Mi van a kisemberekkel, akiknek fát lehet vágni a hátán? Mi van az átlaggal? Bocsánat, de mi van, ha nekem ők a hőseim?

Jól van, hagyjuk, sajnálom, bennem a hiba, helyesebben bennünk, mert ugye ezek a mai fiatalok, mindig csak a szex, a drogok, meg a rock'n'roll, persze, akkor még semmi baj nem volt ezzel, amikor Emese úgy begombázott, hogy még egy turullal is, meg a sámán sem az út porától verte egész álló nap a dobját, ahogy Hunornak meg Magornak sem a lósóskából sodort cigitől jelent meg a csodaszarvas, de persze, tudom, a mi bomlott erkölcsű nemzedékünknel a Bocskai helyett hoodie van, Duna tévé helyett Netflix, gulyáskrém helyett hummusz, Galga menti leánykarikázó helyett twerk, fonódalok helyett trap: aranylövést adtunk magunknak a nyugat ópiumából. Halálhörgés, siralom, a haza elesett. Persze, talán kihúzhatnánk a dolog méregfogát, ha végre minket is megkérdeznének, nekünk mit jelent ez az egész. Mert, mondjuk, én azt felelném, hogy nekem a vakmerőséget, ahogy annyiszor házhoz mentünk a pofonért, a hitet, hogy bár sorra bukunk csatákat, a győzelem még behúzható, a bizakodást, hogy szar került ugyan a palacsintába, de legalább van palacsinta. Nem a giccset, a reformkor-romantikát, nem a magas hangoknál megnyekkenő *Himnusz*t, az igazgatói beszédben felsorolt hangzatos közhe-lyeket, de még csak az otthon felejtett kokárdámat sem.

Látja, tanárnő, nem is kell ide nemzetiszín szalag, hogy összefűzzön minket, elég lenne közösen gondolkodnunk, és látja, ez a beszélgetés se indult volna el, ha nem felejttem el feltűzni odahaza a kokárdát, és ha engem kérdez, én már csak ezért sem adnék szaktanári figyelmeztetést magamnak. Nem is ad? Inkább osztályfőnököt? Maga utolsó, *sehonnai*...

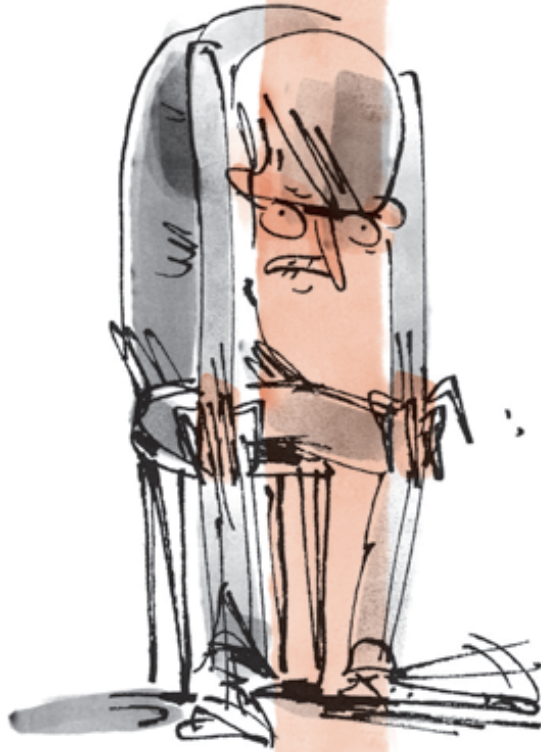
BOCSÁNAT, DE LEMARADTAM valamiről? Évek óta elhitetted velem, hogy kövér, csúnya, ragyás, undorító, padlásszobában rejtgetni való szörnyeteg vagyok, és most az ellenkezőjéről akarsz meggyőzni? Hirtelen aggódni kezdted a mentális egészségem miatt, megütötte a füled az evészavarba hajszolt lányok segélykiáltása, bocsánatos bűnnek tartod, hogy az XXS után is folytatódik a méretezés? Az óriásplakátokról levette a grammra kicentizett fehéreneműmodelleket, és teltebb lányokra cserélted őket, a felismerhetetlenségig retusált címlapfotók után most mindenkinél hangosabban harsogod, hogy hesteg nofilter. Azt mondtad, senki sem fog szeretni úgy, ahogy vagyok, most meg azt állítod, hogy mindenki megérdemli a szeretetet, nekem meg ünnepelnem kellene, hogy milyen jó fej vagy?

Elszántan küzdöttél, hogy utáljam magam, most meg az önfogadás felvilágosult szószólójaként arról győzködsz, hogy úgy vagyok rendben, ahogy vagyok? Azt sulykolod, hogy szeressem magam, holott te zártál el minden utat előttem, amin elindulhatnék? Azt mantrázod, hogy a tökéletlenség tesz tökéletessé, miközben előzékenyen a kezembe tuszolod az ellen-szert minden hibámra, amit sosem vettem volna észre, ha nem hívod fel rá a figyelmemet? Azt bizonygatod, hogy a szépség belülről fakad, majd külön iparágat építesz a külsőségekre? Bocsánat, de biztosan jól értem? Teremtettél egy világot, amiben Jennifer Aniston tíz éven át mindennap ugyanazt a salátát ette egy szerepért, amiben Demi Lovato tizenkét évesen bulimiával küzdött, és amiben már Emily Ratajkowski sem elég jó valakinek. Egy szénhidrátmentes, fogfehérített, legyantázott, ráncfeltöltött, átplastikázott, szőkitett ánuszu, kifestett, makulátlan műanyag világot, amiben már magad sem találod a helyed. Az utolsó kapcsolja le a villanyt.

NEM AZ ÉN HIBÁM, hanem a tiéd, mondog. Nagyon igyekezted, de nem megy, mondog. De azért maradjunk barátok, mondog. A próbálkozást azért mindenképp méltányolom. Mi a baj velem, miben kellene még változnom, kérdezem összetörten, te pedig sóhajtasz, a térdedre támaszkodsz, mint aki azt sem tudja, hol kezdje, és gondterhelten sorolni kezded.

Például ki nem állhatod, ahogy szürcsölöm a teát, ahogy felhúzom a szemöldököm, amikor valami különöset hallok, ahogy dupla görcsöt kötök a cipőfűzőmre, ahogy unalmamban a nyelvemmel csettintek, vagy amikor azt mondom, hogy ődög, egyáltalán miért mondom azt, hogy ődög, senki nem használja azt a szót, hogy ődög,

és már vennéd a levegőt, hogy folytasd, ha le nem intenék. Bevezetőnek ennyi elég lesz. Megrágom, megemészttem, kiköpöm. Egészen megsajnálak. Nem is gondoltam, hogy ilyen nehéz neked.

Pedig én nagyon igyekeztem. Nézd csak meg a lejátszási listát, a ronda, vicsgorgó metálénekeseket a szobámba kiaggatott posztereken, meg a fiókba hányt, szivacsos melltartókat, amik szoros pántjukkal rózsaszín nyomokat vájnak a hátamba. Nézd meg a pénztárcámban őrzött mozijegyeket, aztán számold össze, hányszor választottam én filmet, vagy hányszor lógtunk az én barátaimmal a tied helyett, vagy hányszor ismerted el, hogy valamilyen jó vagyok. Pedig szorgalmas vagyok, rengeteg kutatómunkát végeztem, hogy ne süljek fel a haverjaid előtt, éjszakába nyúlón játszottam azzal a nyomorult videójátékkal, hogy kicsikarjak egy elégedett pillantást, és sokszor lenyeltem a szavaimat, nehogy ne tetsszen, amit mondok, és butának gondolj. Te közben egészen felbátorodsz, levegővétel nélkül szeded lajstromba a további bűneimet, szinte aggódok, hogy meg ne fulladj, és nem győződ hangsúlyozni, anyád is mennyire utál, az anyád, aki a mai napig túrórudit nyom a kezedbe és pusztít az arcodra, ha az utolsó morzáig megeszed a Stefánia-vagdaltat, és akkor hirtelen már nem is zavar annyira, hogy szürcsölök, szemöldökráncolok, görcsöt kötök, csettintek és ödöngök, és ahogy a fröcsögéstől kipirult arcod nézem, rájövök, hogy tévedsz: az én hibám, nem a tiéd. Bocs, hogy nem léptem le hamarabb.

SAJNÁLOM, DE MI VAN,
ha ennél nem telik többre?
Ha ennyi az egész?

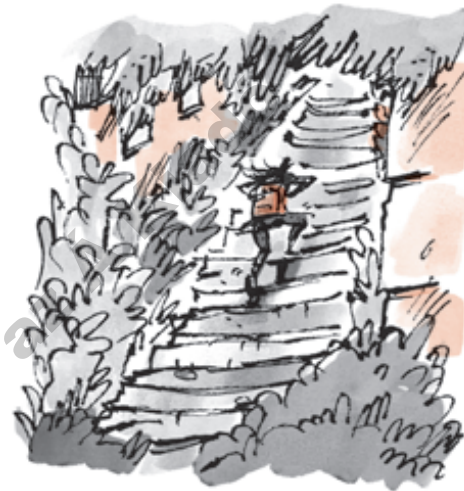
Ha a legnagyobb felmutatható teljesítmé-
nyem, hogy szépen, csendben, tisztesség-
ben végigélek egy életet,

teszem a dolgomat,

és halálom után talán majd nem úgy emlé-
keznek rám, hogy *jaj, az a vén kurva,*
de utáltam.

Mi van, ha a képességeim egytől egyig
belesimulnak az aurea mediocritasba, ha
nem én vagyok a következő Kahlo, Dickin-
son, Curie vagy Tyereskova,

Mi van, ha sosem lesz hangos siker, taps-
vihar, ujjongó tömeg, csak tücsökciripelés,
ördögszekér, meg egy-két bámészkodó?

mi van, ha sosem alkotok olyat, amiről
szemináriumi dolgozat születik?

Mi van, ha semmiben nem leszek felsőfok,

nem leszek leg, legkevésbé szuperlatívusz,

és mi van, ha nekem ezzel tulajdonképpen
semmi bajom, és remekül együtt tudok
élni vele?

még csak két bés középfok sem,

Akkor majd szánni fognak, sajnálkoz-
va simogatják a buksimat, és a fejüket
ingatva összesúgnak, hogy feladtam,
kiégtem, megrekedtem?

Miért kellene többnek mutatnom magam
annál, ami vagyok?

Egyáltalán miért félek folyton, hogy nem
vagyok elég? Miért mindig az igen a siker,
és miért mindig a nem a kudarcs?

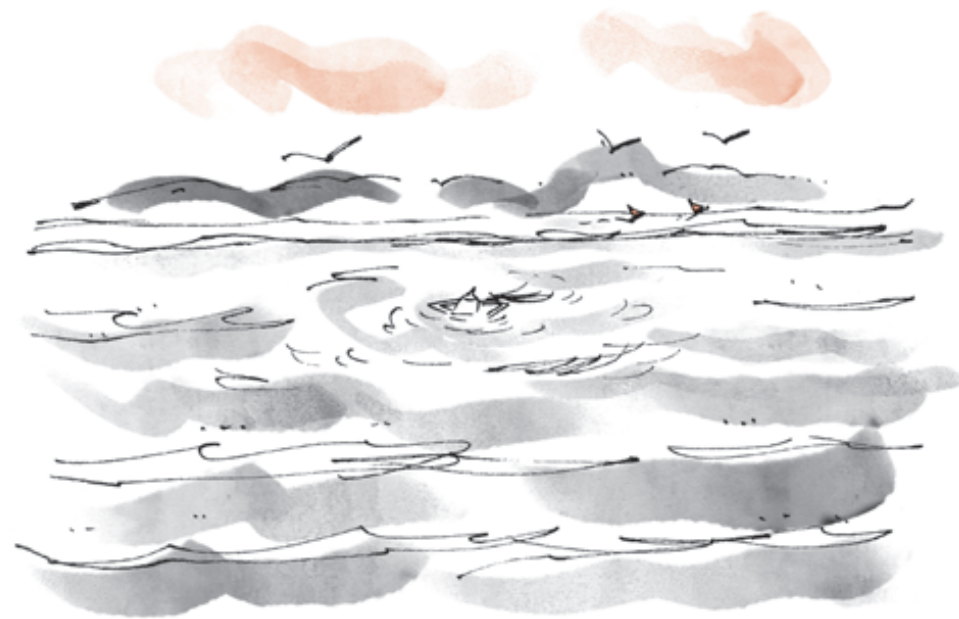
Miért olyan botrányos szitokszó a közép-
szer, miért kell rettegni tőle, mint ördög-
nek a tömjénfüsttől?

Mi van, ha életem legfőbb érdeme az lesz,
hogy minden számottevőbb, kézzelfogha-
tóbb eredmény nélkül, egyszerűen boldog-
gá tesz, amit csinálok, és pont.

Csak azt nem értem, miért érzem a kény-
szert, hogy folyton szabadkozzam miatta?

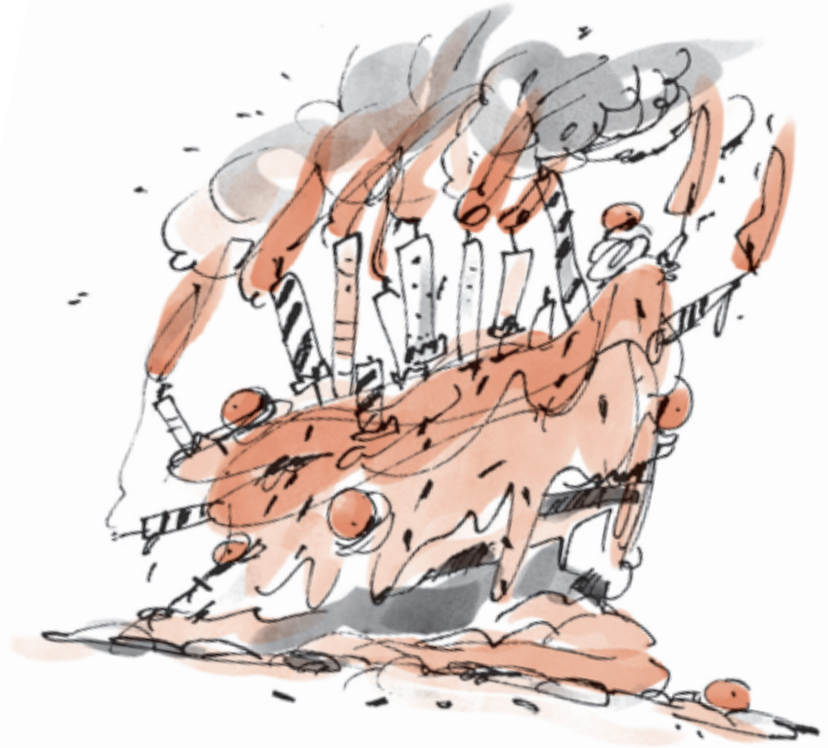

VAN MÉG PÁR ÉVEM,
AMIG ÁTADHATOM MAGAM
A SZORONGÁSNAK MEG AZ
SZJÁ-TMENTESÉGNEK

ISMÉT LEPEREG HÁROMSZÁZHATVANÖT NAP a szemem előtt. Az anyám meggyújtja az egyre gyarapodó gyertyákat a tortámon, örülni kell, sikerült túlélni egy újabb évet, pedig úgy tűnt, az egész világ ellenem dolgozott, és biztat a család, hogy fújjam, fújjam, és akkor beüt a pánikroham, légszomjam támad, és kapkodom a levegőt, és apám, aki gyakorlatias ember, a szám elé tartja a táncoló lángokat, hogy ne menjen kárba az egész. Mosolyog, kiáltja anyám fényképezőgéppel a kezében, a fulladástól grimaszba rándul az arcom, nem sikerülnek valami fényesen a képek, inkább nem küldünk belőle mamának, ne aggódjon.

Ezek a legszebb éveim, hajtogatják, de én csak arra tudok gondolni, hogy ennyi idősen Mozart már körbeturnézta Európát, Bobby Fischer a fél világnak mattot adott, Rimbaud meg már túl volt az életművén, és rég kalóznak állt. Egyik számárlétráról a másikra kapaszkodom, előbb a közoktatás, aztán a felső, aztán széttárt karokkal, ártatlan arccal közlik, hogy létünk élethosszig tartó tanulás, úgyhogy cseszhetem a diplomámat, és ideje elsajátítanom a kávéfőző szakszerű használatát, de nem dőlök a kardomba, csak mászok, fokról fokra, lépésről lépésre előre, a Forbes még nem keresett ugyan, hogy engem választott volna az év legsikeresebb harminc év alattijának, de sebj, van még pár évem, amíg átadhatom magam a szorongásnak meg az szja-mentességnek.

Bocs, de nem erről volt szó. Úgy volt, hogy ha felnőtt leszek, vacsora helyett bármikor ehetek csokit, és nyolc után sincs takarodó, és annyit nézem a tévét, amennyit akarom, és senki sem szid össze, ha nem pakolom el a cuccaimat a szobában, és akkor megyek át játszani a barátaimhoz, amikor akarok, és anyám nem szól rám, ha megint a kedvenc kinyúlt pulóveremet veszem fel, és bármilyen filmre beülhetek a moziban, és bármilyen könyvet kivehetek a könyvtárból, és buli az élet, és végre elég magas vagyok a hullámvasúthoz. Ez persze be is jön, mert az első adandó alkalommal, kérdés nélkül vágunk be a hullámvasútba, leszíjaznak minden irányból, aztán megrántják az indítókart,

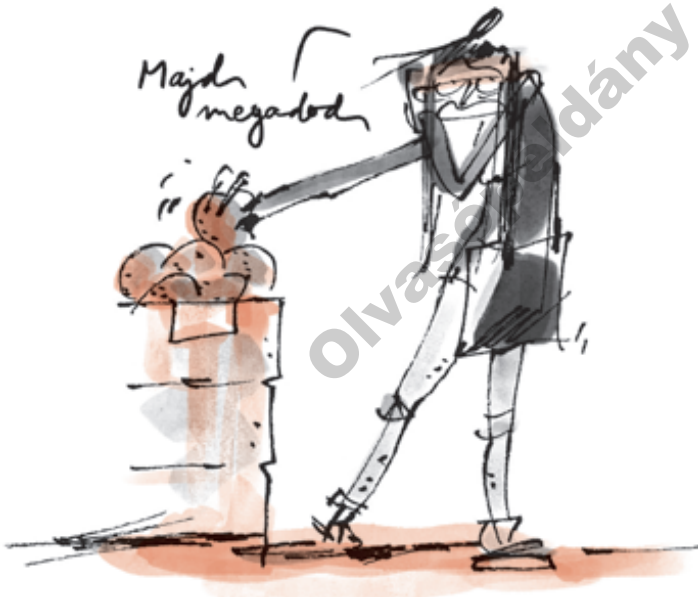

és a vagon csak siklik a sínen, fel, le, körbe, fel, le, körbe, és kimegy a lábamból az erő, remegek, kiabálok, könyörgök, hogy hadd szálljak ki, az előttem ülőt tarkón hányom, de a szerelvény nem áll meg, robog tovább fel, le, körbe, fel, le, körbe, felfehér vagyok, már erőm sincs vitatkozni, és akkor a hullámvasút egyszeriben szellemvasúttá változik, és a rejtekükből elém ugranak a legijesztőbb rémségek – adóbevallás, költséghányad, sárga csekk, munkaközösségi értekezlet, teljesárú belépőjegy, tartós macskakaj, hátfájás, kezdődő aputest, deréktáji zsírpárnák, satöbbi –, és elvesztem az eszméletemet, ájultan lefejelem a karosszériát,

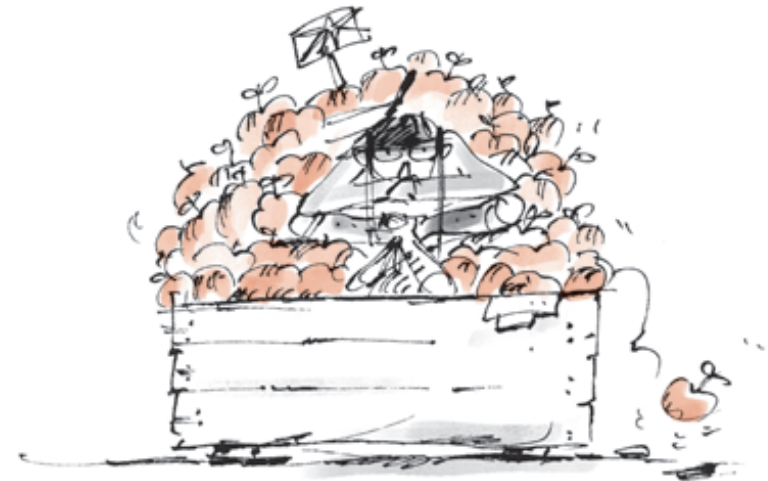
de a jármű csak zakatol tovább fel, le, körbe, fel, le, körbe, fel, hogy aztán aléltnan, egy lassabb szakaszon kiszakadjon belőlem:

bocs, de nem erről volt szó.

NE, HAGYD CSAK. Persze, semmi baj. Megoldjuk. Annyi baj legyen. Majd át-küldöm a számlaszámom. Ne viccelj, barátok között így megy ez. Majd megadod. De nem adja. Sem ezt, sem az előzőt, sem az azelőttit. Telnek-múlnak a napok, hetek, a világtörténelem kereke fordul, az infláció Ika-roszként kapaszkodik a magasba, de ő nem adja meg egyiket sem. Kudarc-ra ítélt vállalkozás: próbálom elegánsan megfogalmazni, hogy nem vagyok sem pénzintézet, sem karitatív szervezet. A piszkozatok felütései a teljes-ség igényével a következők: elnézést, ne haragudj, bocsánat. Bocsánatot kérni, amiért visszakérem, ami az enyém, ez ám a fordulat. Hullámokban tör rám az émelygés, undorodom magamtól, az anyagi világtól, a kétely pedig anakondaként tekeredik rám, fojt meg és zabál fel egészen, hogy nem lenne jobb hagyni az egészet a fenébe? Persze, a bankszékházban az én kártyaegyenlegemen röhögnek, a dolgozók könnyeiket törölget-ve mutatják körbe a tranzakciós listámat, a főbérő többször javasolja a vöröskereszt hajléktalanszállóját mint lakhatási alternatívát, a kisboltban már rohannak porlevesért a raktárba, ha meglátnak, de miért ne lehetnék ezúttal nagyvonalú?

Hosszas tépelődés, egzisztenciális válság, számos tükörben elmormolt monológ után kilövöm az éterbe a kikezddhetetlen érvrendszerre épített, bocsi-légyszi-köszí-szentháromságra komponált üzenetet. Hallani vélem, ahogy adósom a felugró sávra koppint, a homlokára csap, és öklével a levegőbe suhintva felkiált, hogy a manóba. Azonnal utalja is, írja röstelkedve: azonnal.

Újabb napok, hetek múlnak el, de aggodalomra semmi ok, a tudomány mai állása szerint az idő relatív. Baleknak érzem magam, kihasználható pancsernak, lógatom az orrom az életrealitási verseny újabb elbukott köre fölött, amikor nagy fényesség támad, kettényílik az ég, egy arkangyal száll alá a semmiből, kezében a szent elhívást jelentő, vissza nem téríthető repjeggyel egy Kalkuttába szóló járatra. *Mindenedet, amid csak van, add el, s oszd szét a szegények közt*, szól mennyei hangon, én pedig egy szemvillanás alatt Teréz anyává lényegülök, fejemre csapott konyharuhával, arcomon ájtatos mosollyal ajánlom fel a bankkártyám hónap végére maradt egyenlegét szegény barátaim megsegítésére: négy és fél sör ára, mínusz kezelési költség. *Igyatok ebből mindnyájan*, tárom szét a karomat, és az elragadtatás előtt a villanyrezsón megfőzöm vacsorára az utolsó Smack-levesemet.

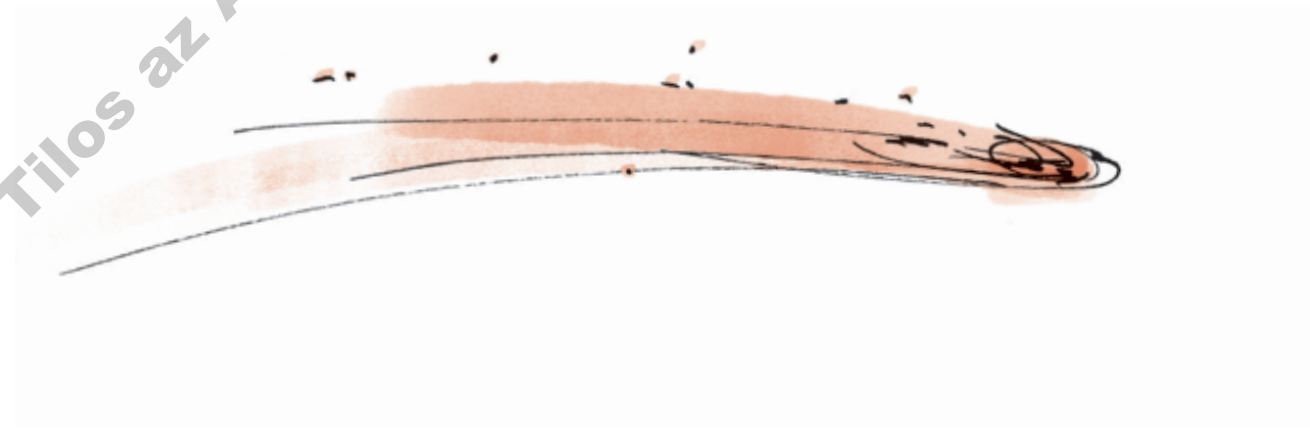
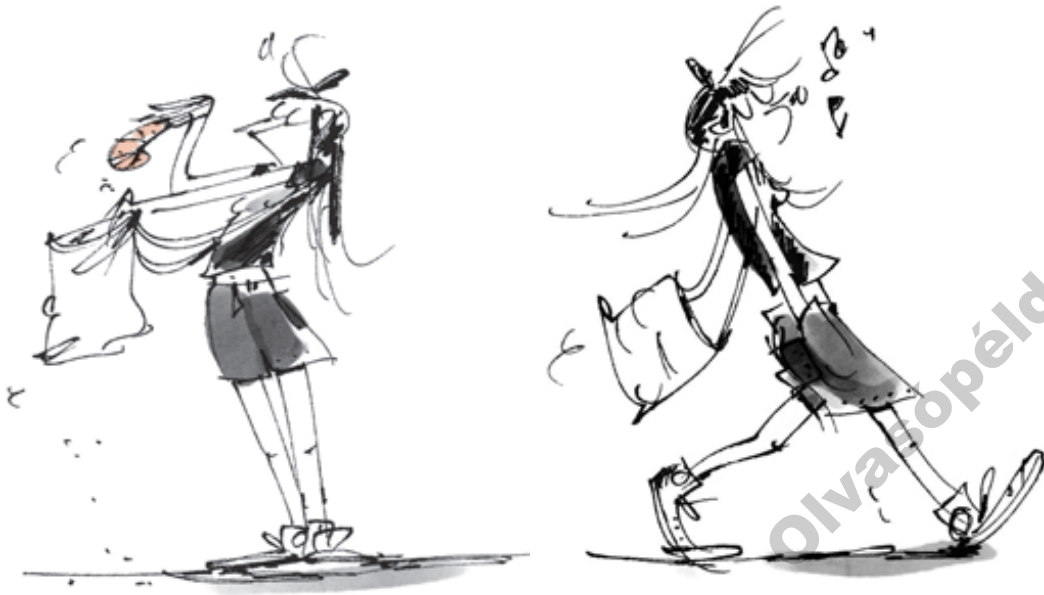

EGYSZERRE NYÚLUNK A SÓS KIFLIÉRT. A kezünk egy pillanatra összeér, ebből remek meet cute kerekedhetne, erről lehetne mesélni az unokának, de a másik kéz tulajdonosa egy öregasszony. Félelmet nem ismerő arccal állja a tekintetem, megacélozza magát, egyik kezével a banyatankra markol, a másikkal a kifli körül köröz, akár egy lecsapni készülő ölyv, és a villanó szempár mintha azt üzenné, negyven év szolgálati idővel állok szemben, ne is álmodjak a kifliről: az övé. Persze, hosszú nap volt, az egyetem gáz, a LinkedIn-profilom katasztrófa, nincs fény az alagút végén, még csak alagút sincs, csak a rám záródó légüres éjsötét, ráadásul most olvastam egy amerikai kisfiúról, hogy kilencévesen letette az érettségit, és már tudja, hogy asztrofizikus akar lenni, én meg bárkinek odaadnám az érettségi bizonyítványom, hogy újra kilencéves lehessenek.

Nézem a kiflit, aranybarna kéreg, tökéletes só-köménymag arány. Szeretnék jó lenni, Mikulás-listára kíváncszó jó, Páduai Szent Antal némi Szent Erzsébet-beütéssel, de nincs mese, kell az a kifli, kiérdemeltem, ez a friss pékáru választ el a teljes összeomlástól. De ekkor menetrendszerű pontossággal kopogtat az angyalruhába öltözött lelkiismeret-furdalás, a vállamra ül, és fejét ingatva azt mondja, megszakadna anyám szíve, ha most látna, nem erre nevelt, szegény néni, ledolgozott egy életet, hogy lehetek ilyen alávaló, generációm szégyene. De akkor a meglepetés erejével támad az ellen, és bevásárlásra használt harckocsiját tiszta erőből a lábamra taszajtja. Talán az ereimben lüktető nihil vagy a szemeim előtt megjelenő csillagok miatt, de egyszeriben már nem is érdekel, hogy a tisztességben megőszült kiflikedvelők védőszentjévé avassanak, érzem, ahogy egy hőbörgő ördög kapaszkodik a másik vállamra, és ő is ingatja a fejét, hogy azért annak a bizonyosnak is van vége, igazán örülhetne, neki legalább van nyugdíja, nekem úgyse lesz, és hiába nem nőttem hetedik óta egy centit sem, hivatalosan még három évig fejlődő szervezet vagyok, és bár az univerzum napról napra tágul, az én gyomrom napról napra szűkül.

Akkor diadalmasan megragadom az utolsó kiflit, majd ökovászonzsákba csúsztatom – azért mégsem vagyok velejemig romlott. Az angyal leszédül a vállamról, az ördög szólógítáron lenyom egy dögös riffet, én pedig rezzenéstelen arccal megindulok a pénztárhoz, mint Nagy Sándor Perzsia felé, amikor koppan valami a hátamon.

Egy száraz zsemle. Bocsánat, de a közmondás csak a kőről szólt, arról nem beszélt, kenyérfélék esetében mi a teendő.

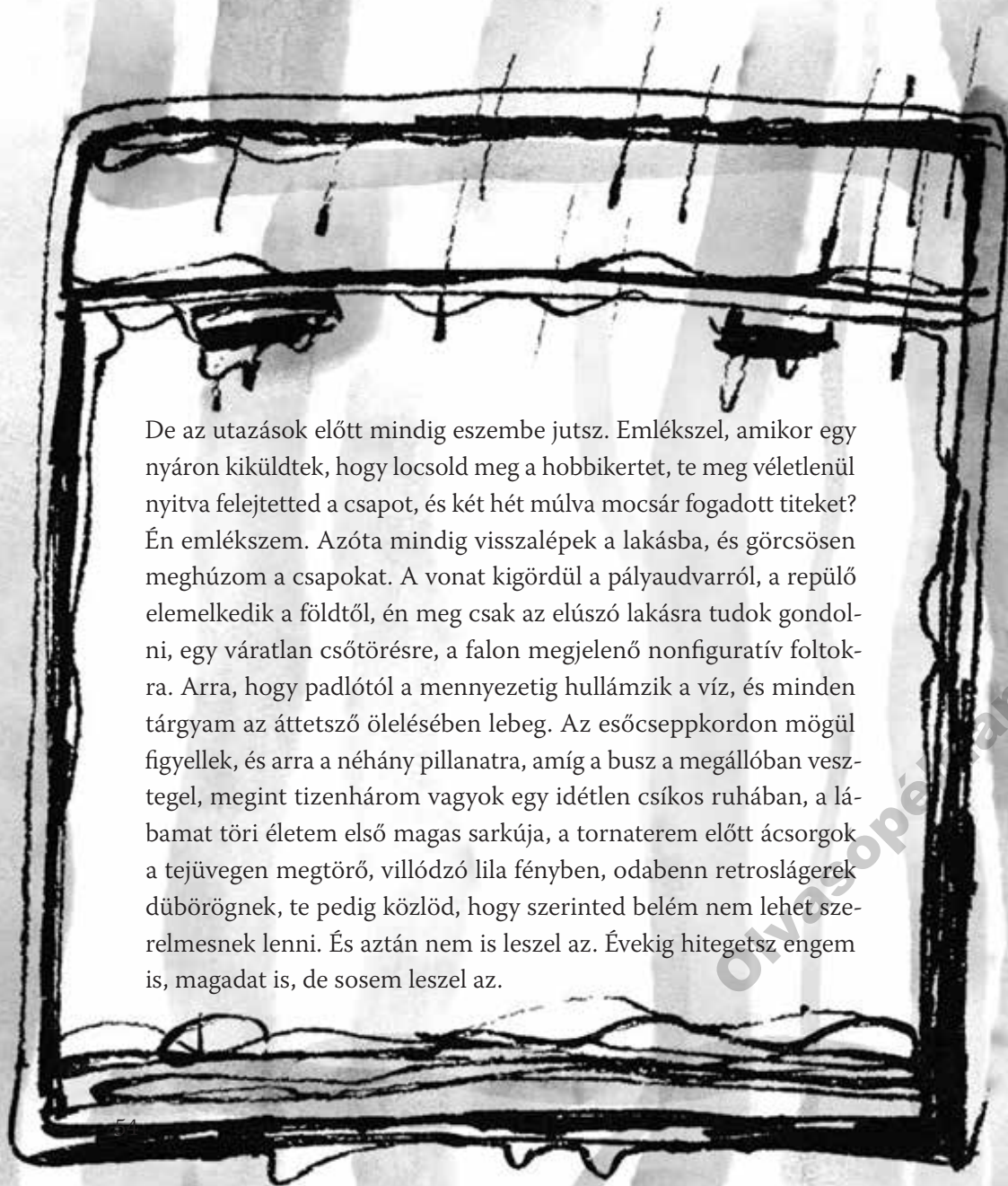
MÁR AZELŐTT LEJÁTSZOM az egész jelenetet a fejemben, mielőtt átlépném a küszöböt. Rámarkolok a kilincsre, és elképzelem. Belépek az ajtón, és elképzelem. Beállok a sorba, és elképzelem. Lejátszom a fejemben a mondatot. Úgy fogom artikulálni a szavakat, mint még soha. Kicsit megremeg a lábam, amikor az előttem álló kilép a sorból. Szemtől szemben állunk. Mintha nem is sejténé, micsoda felelőssége van. Mintha nem is tudná, hogy amint elhagyják a szavak a számat, a sorsom a kezébe adom. Egyetlen pillanatra csak az enyém a figyelme, és ez megrészegít.

Fekszem az ágyon, hajnali három, és a plafont bámulom. Talán a pult előtt követtem el a hibát. Talán mégsem voltam olyan összeszedett, mint megérdekelte volna. Három óra tizenkettő. Talán nem jó helyen volt a hangsúly, talán nem ejtettem érhetően a szavakat, talán csak nem voltam rá méltó, hogy azt adja, amit kértem. Három óra harminchét. Koffeinmentes. Tudom, hogy kimondtam, mégis képtelen vagyok felidézni. Talán nem nyomtam meg eléggé, hogy mentes? Három óra ötvenhat. Eszembe jut a nyelvtanórai ábra, a kommunikációs csatornába villámként hasító zavar. Négy óra kettő. Talán legközelebb, talán ha újra megpróbáljuk, talán ha jobban felkészülök, és ha nemcsak fejben gyakorlok, hanem a tükör előtt is. És ha eljön az a nap, végre kialszom magam.

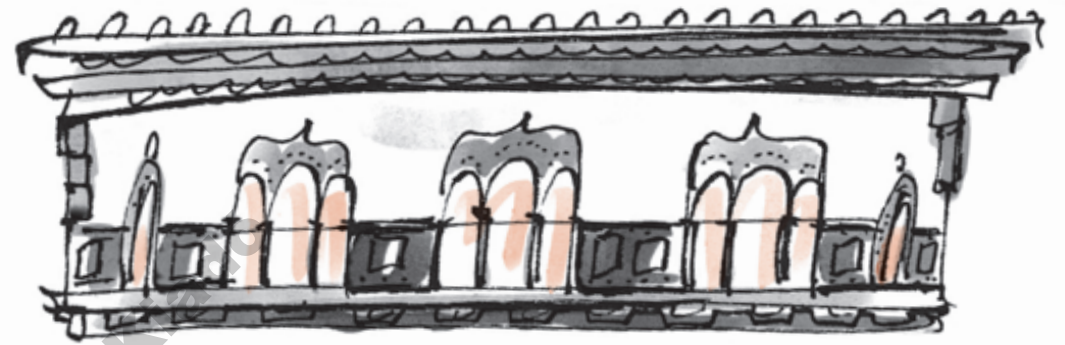
ÉVEK UTÁN AZ URÁNIÁNÁL, a buszmegállóban látlak újra. Egyetlen ablaküveg választ el bennünket. Odakinn zuhog. Őszi zápor, karodat a fejed fölé emeled, hogy védj magad. Ahogy a kinyíló ajtó felé mozdulsz, a gyomrom görcsbe rándul. Régről ismert érzés. De nem lépsz fel a járatra. Bosszúsan ellenőrzöd a menetrendet, és az órádra pillantasz. Emlékszem, még hetedikben kaptad. Sosem voltál hajlandó levenni a kezedről.

Azóta lenyírtad a hajad, és hosszú szakállat növesztettél. Furcsa, hogy ismét egy karnyújtásnyira állsz tőlem. Ahogy az üvegen túlról figyellek, rádöbbenek, hogy már nem ismerlek. Két-három zenekar, a felhasználóneved League of Legendsben, meg a legtöbb traumám: ennyi maradt belőled.

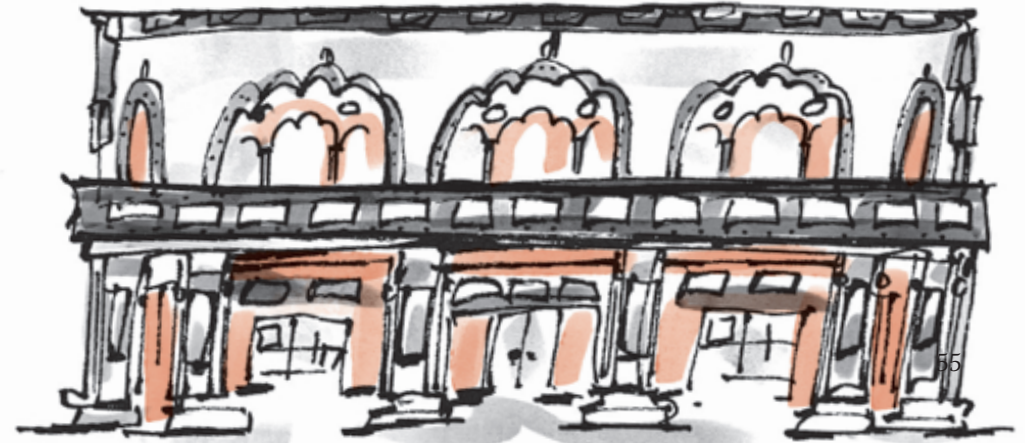

De az utazások előtt mindig eszembe jutsz. Emlékszel, amikor egy nyáron kiküldtek, hogy locsold meg a hobbikertet, te meg véletlenül nyitva felejtetted a csapot, és két hét múlva mocsár fogadott titeket? Én emlékszem. Azóta mindig visszalépek a lakásba, és görcsösen meghúszom a csapokat. A vonat kigördül a pályaudvarról, a repülő elemelkedik a földtől, én meg csak az elúszó lakásra tudok gondolni, egy váratlan csőtörésre, a falon megjelenő nonfiguratív foltokra. Arra, hogy padlótól a mennyezetig hullámszik a víz, és minden tárgyam az áttetsző ölelésében lebeg. Az esőcseppkordon mögül figyellek, és arra a néhány pillanatra, amíg a busz a megállóban vesztegel, megint tizenhárom vagyok egy idétlen csíkos ruhában, a lábamat töri életem első magas sarkúja, a tornaterem előtt ácsorgok a tejüvegen megtörő, villódzó lila fényben, odabenn retroszlágerek dübörögnek, te pedig közlöd, hogy szerinted belém nem lehet szerelmesnek lenni. És aztán nem is leszel az. Évekig hitegetsz engem is, magadat is, de sosem leszel az.

Már nem tudom, ki vagy, mégis hosszú idő után először érzem magam észrevehetetlenül kicsinek. Hangos sípolás, az ajtók záródnak. Fulladok. Te ott állsz az esőben azzal a hülye szakállal, én meg csak arra tudok gondolni, hogy nem voltam elég. Emlékszel, amikor a belvárosi hídon sétáltunk, és azt mondtad, nem szereted a szavaimat? Én emlékszem. Azóta újra megtanultam szeretni őket. Azóta egyre biztosabban tudom, nincsen semmi másom rajtuk kívül. Azóta már nem zavar, ha másnak sem tetszenek. Azóta próbálom szabadjára engedni a hangot, amit elfojtottál bennem. Egy biztos, ezeket a szavakat sem fogod szeretni, bocsi. Kigördül a busz a megállóból. Feszülten bámulsz a Keleti felé, a tied még sehol. Te nem látsz, csak én látlak téged. Déjà vu.

TUDOM, TUDOM. SAJNÁLOM, az én hibám. Minek mentem oda? Miért nem öltöztem aggszűznek? Miért gondoltam, hogy este tíz után nyugodtan végigsétálhatok az utcán? Miért pohárból ittam az italt, és miért nem üvegből? És miért ittam egyáltalán? Az esték hasonló panelekből épülnek fel: a klubban a belsőfülgulladásban szenvedő fiúk megszédülve a seggembe kapaszkodnak, úgy nyerik vissza az egyensúlyukat, és ha át merem adni magam a zenének, a zavarodott hímek a legapróbb önfeledt mozdulatot is nekik szóló násztáncként dekódolják, záróakkordként pedig a sövény mögött megbújó szatír csintalanul intő vesszeje jelzi, hogy két sarokra vagyok a lakástól.

Reggeli tülekedés, indulok az órámra, a tömött buszra préselem magam, az ajtók záródnak, védtelenül állok, magába szippant a tömeg, egy pasas kap az alkalmon, és a combomhoz dörgöli a cerkáját. Testek zárnak körül, nincs egerút, számolom a kereszteződéseket, még három, még kettő, még egy, aztán hagyom, hogy a jármű, ami megrágott, kiköpjön magából az első megállónál. Azóta inkább gyalog megyek.

A ligetben olvasok, amikor leszólit egy srác, arról hadar, hogy orvostan-hallgató, egy nemzetközi kutatás keretében vizsgálja a különböző nemzeti-ségű nők lábát, és szeretne készíteni egy képet az apró magyar lábfejemről. Egy pillanatra megtorpanok, a lyukas Snoopy-s tornacipőmre pillantok. Életünk során megtanulunk zokszó nélkül levetkőzni az orvosok előtt, de mire kötelességtudón a fűzőhöz nyúlnék, katonák sorakoznak fel a fejem-ben, hogy ünnepélyesen felvonják a red flaget. Mitől magyar egy magyar nő lába? Vagy mitől türkmén egy türkméné, albán egy albáné, grönlandi egy grönlandié, nepáli egy nepálié vagy Burkina Faso-i egy Burkina Faso-ié? Megkérem, hogy öntsön tiszta vizet a pohárba: tulajdonképpen milyen különbséget vél felfedezni egy felső-bajorországi és egy alsó-bajorországi nő lábfeje között? Hebeg valamit a lábujjak hajlékonyságáról meg a kisujj-köröm szimmetriájáról, aztán elsomfordál. Azóta dupla görcsöt kötök a cipőfűzőmre.

A könyvtárban felmászok a létrán, leemelek a felső polcról egy könyvet, amikor éles kattánás üti meg a fületem. A legnagyszerűbb mestertervbe is csúszhat hiba. Ösztönösen lejjebb rántom a szoknyámat. Alattam egy fickó izzadtságfoltos pólóingben zavartan markolássza a telefonját, aztán villámgyorsan felszívódik két polc között. Letámolygok a létráról, kiesik a könyv a kezemből, a végébe rohanok, bezárkózom az egyik fülkébe. Előveszem a táskámból a kistükröt, aztán próbálok úgy állni, ahogy a lét-rán, hogy lássam, mit vitt magával belőlem. Azóta inkább az alsó polcra választok könyvet.

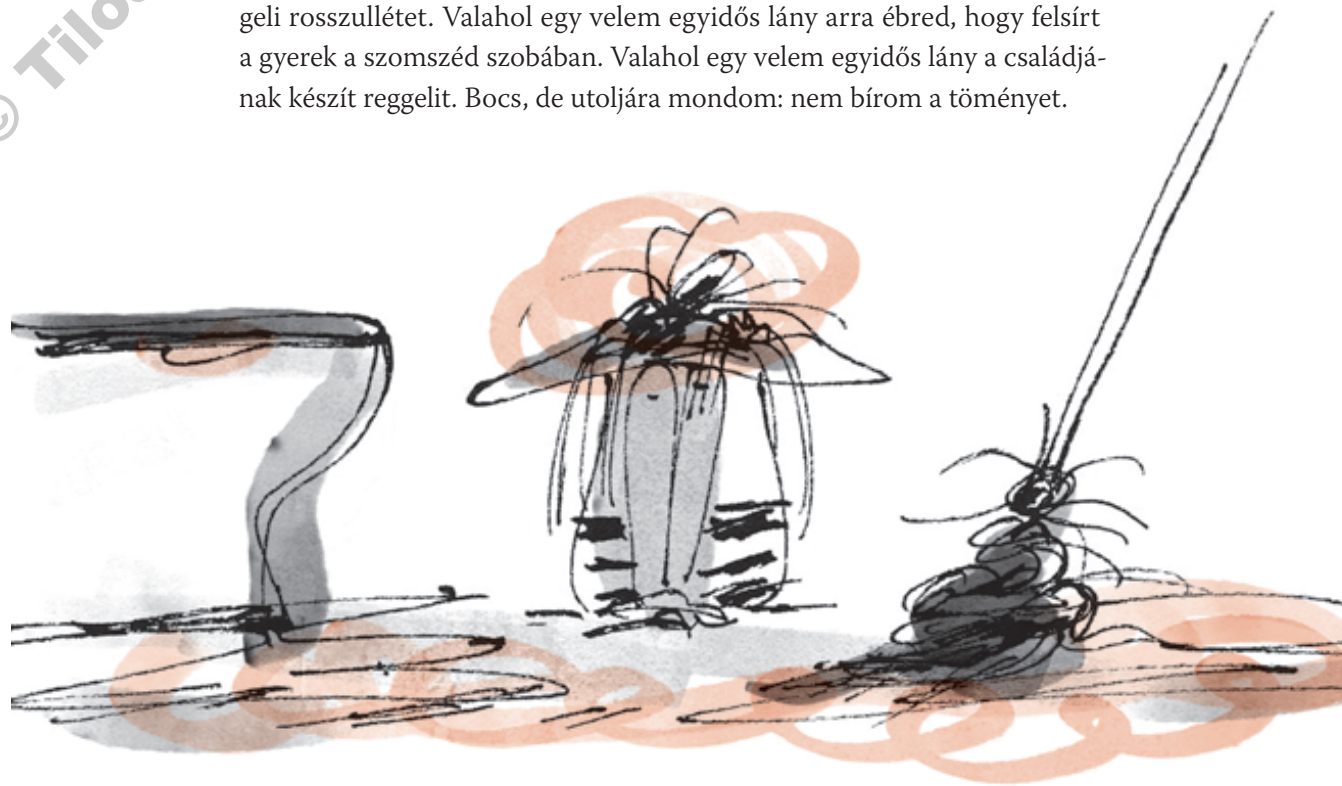
Mi tagadás, most jó csak igazán nőnek lenni.

NEM, NEM, KÖSZI, TÉNYLEG, hidd el, nem szabad. Nem, kösz, egyáltalán nem bírom. Nem szeretnék. Tényleg nem. Jó, oké. Egy talán belefér. Jó, hozza. Háromra? Egy, kettő, három, fenéig. Brrr. Nem emlékeztem, hogy ennyire rossz. Sápadtak tűnök? Nem, nincs semmi baj. Kicsit lifteznek a gyomrom, de elmúlik biztosan. Kutyaharapás szőrével? Sosem értettem ezt a kifejezést. Nem, hagyjuk a másodikat. Biztosan. Nem hiszem, hogy javítana a helyzeten. Ne, tényleg ne. Tudod, hogy nem bírom. Jó, oké, adjunk neki egy esélyt. De ez az utolsó, oké?

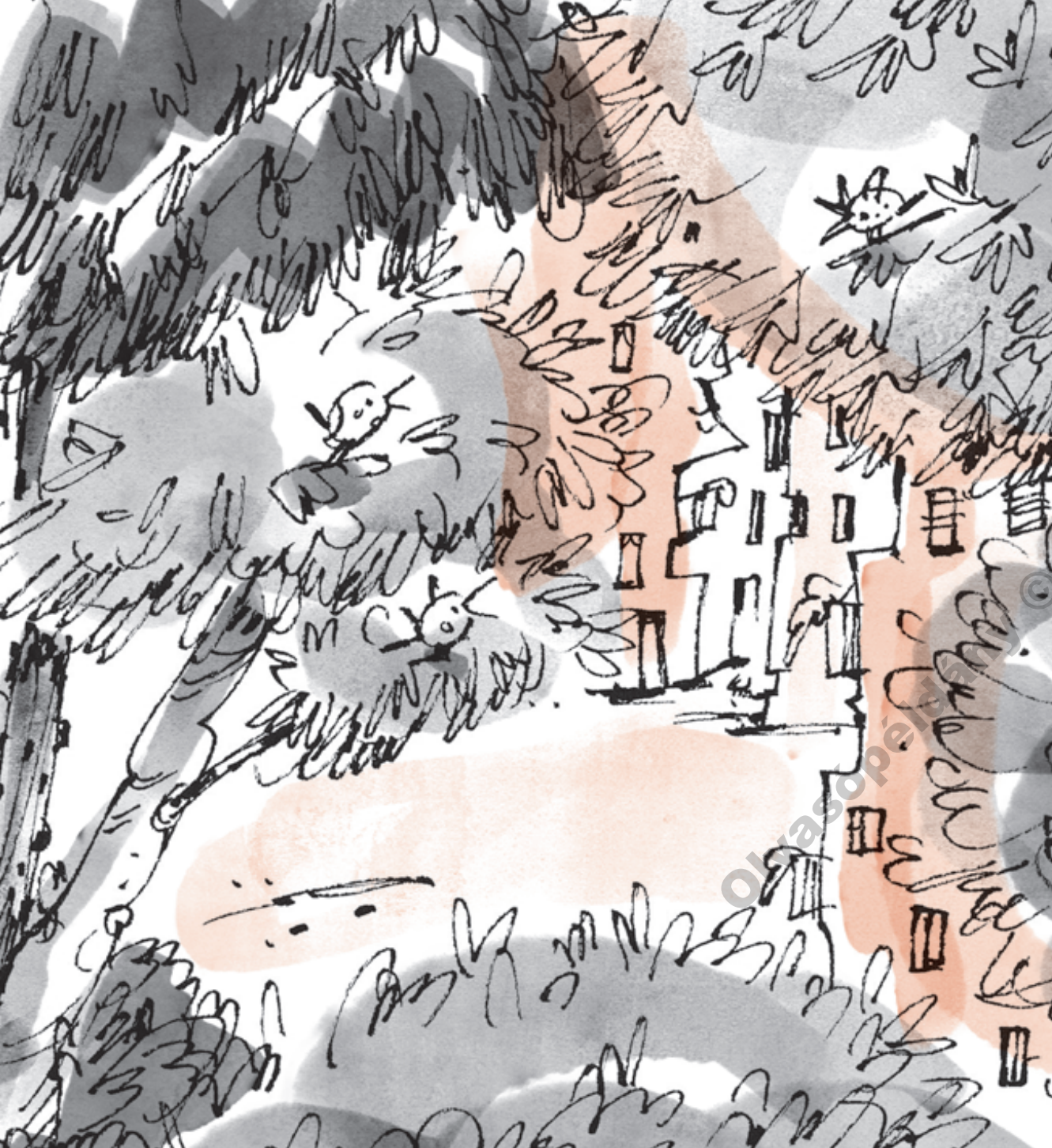
Az volt az utolsó. Hajnalban ébredek, nálad. Mint kiderült, a vécéig sem jutottam el, megköszöntem a kocsi teraszát jobbról is, balról is. A táskámon a déli pesztós tészta maradéka, hasogat a fejem, és nem tudom, hogy kerültem hozzád. Belém hasít egy emlék, ismerős arcok emléke. Azon agyalok, vajon hányan nézték végig, ahogy felszínre tör belőlem a megúszós ebéd maradéka. Feltápázkodom a matracról, felegyenesedem. Mielőtt a fürdőszobához érek, még nem kell hánynom, aztán az ajtón belépve megcsap valami idegen szag, és ösztönösen érkezik az utórengés. A kövön térdel, a vécékagylót ölelem, hideg verejték gyöngyözik a homlokomon, és nem tudok nem arra gondolni, hogy már nem vagyok tizenhat. Ezeken a dolgokon tizenhat évesen kell átesni. Valahol egy velem egyidős lány most ugyanígy térdel a vécékagyló előtt, és próbálja leküzdeni a reggeli rosszullétet. Valahol egy velem egyidős lány arra ébred, hogy felsírt a gyerek a szomszéd szobában. Valahol egy velem egyidős lány a családjának készít reggelit. Bocs, de utoljára mondom: nem bírom a töményt.

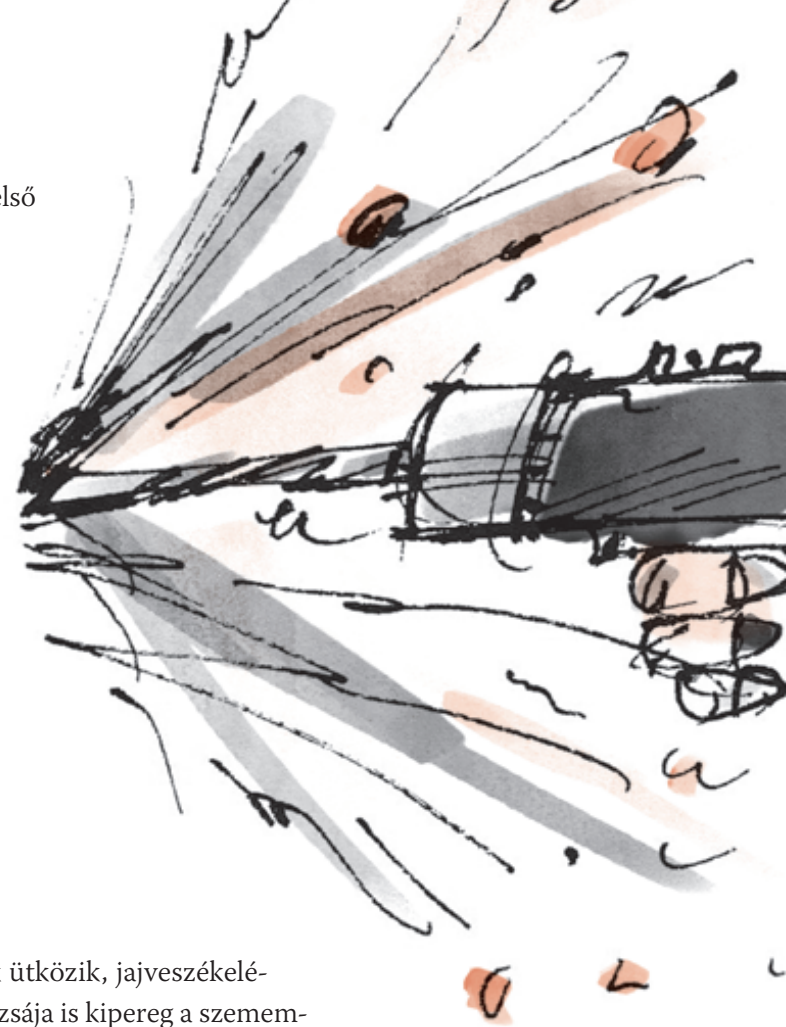
BOCS,
DE NEM LEHET
ENNYI AZ
EGÉSZ

FELNŐTT VAGYOK. A kihalt hajnali utcán baktatok hazafelé, sorra hagyom a hátam mögött a kereszteződések, de mintha egy helyben toporognék. Felnőtt vagyok. Gyomortájékban hatalmas, tátongó lukat, végtelen ürességet érzek. A lakáskulccsal matatok, a homlokom az ajtónak támasztom. Felnőtt vagyok. Előbb levetem magam a padlóra, bámulom egy darabig a plafont. Utána elmosogatok, és leviszem a szemetet, talán még fel is porszívózok. Holnap lehet, veszek egy blézert, mert blézerben mindenki komolyan vehetőnek látszik. Holnaphoz egy hétre megszokom a blézert, és elkezdek munkát keresni. De lépésekben kell haladni, ezért egyelőre csak lefekszem a padlóra, és szemezek a plafonnal. Már nem vagyok ti-zenhat, és ettől furcsa módon fojtogat a sírás. Felnőtt vagyok. Felnőtt, aki nem tudja megkülönböztetni a vízórát a gázórától. Felnőtt, aki nem tudja, hogyan kell adóbevallást készíteni, vagy hogyan kell kitölteni egy sárga csekket. Felnőtt, aki képtelen nemet mondani. Felnőtt, felnőtt, felnőtt. Minél többet ismételve, annál kevesebb értelme van. Bocs, de nem lehet visszacsinálni az egészet?

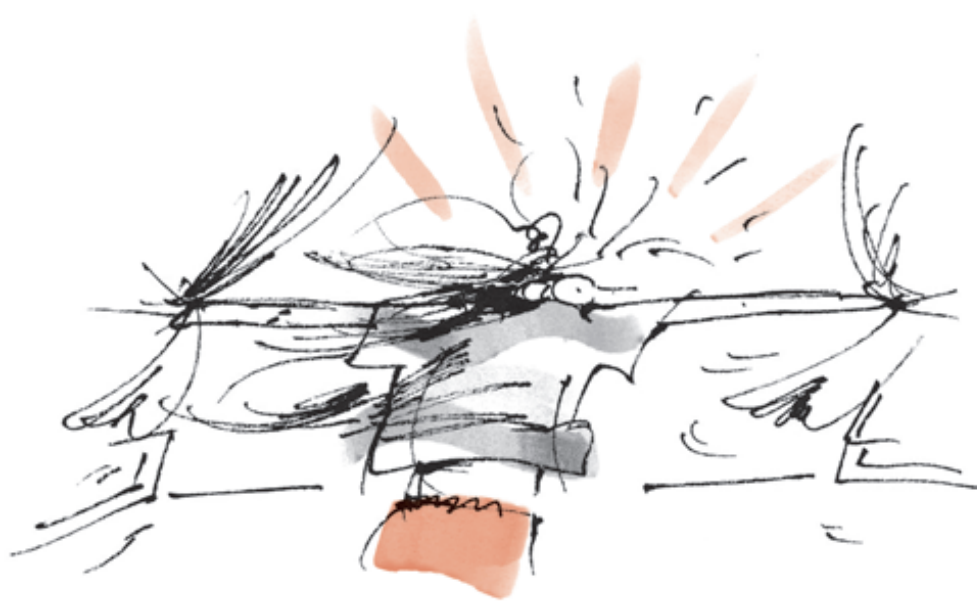

SZOMBAT HAJNAL, a nap első
sugari, madárcsicsergés,
Peer Gynt első szvit,

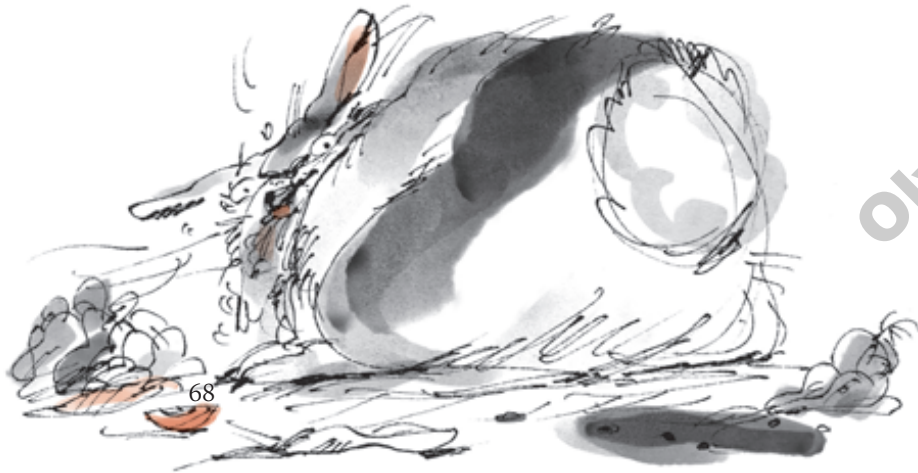
és fűrógép.

A dolgos gépezet téglának ütközik, jajveszékelé-
sére az álom maradék morzsája is kipereg a szemem-
ből, az órára pillantok, hat óra négy perc, fejem visszahull
a párnára, és mardos a szégyen, hogy itt horpasztok, a bal
oldali szomszéd meg már a világ szépítésén és jobbításán
fáradozik. Újra az órára sandítok, hat tizenegy, ideje kelni,
a kávé nem főzi le magát.

Kitárom az ablakot, hadd áradjon be a reggeli szmogszegény szellő, de jobb felől érett nyúlszarszagot hoz a szél, Töhötöm, a jobb oldali lakó öt és fél kilós kiskedvence egy ipari szarógép, a szomszéd pedig kitartóan halmozza a kifogyhatatlan Nesquik-bogyót a körfolyosón rendszeresített tárolójában. Bevágom az ablakot, az oxigén amúgy is túlértékelt, felcsapom a laptop tetejét, ha már ébren vagyok, legalább tegyem hasznossá magam.

A szemem lomhán kúszik egyik e-mailről a másikra, a kezem a langyos bögrére kulcsolom, éppen egy sürgős levél fontos válaszához gyűjtök verbális muníciót, amikor a felső szomszéd is bekapcsolódik a haláltáncba, házi papucs helyett szteppcipőben szántja végig a hajópadlót. Aztán a lentiek is ébrednek, náluk a reggeli torna a hangszálakra korlátozódik, nincs az a korai időpont, amikor ne tudnák tételesen számba venni, mit gyűlölnék a másokban. A finálé alaphangját a szembe szomszéd adja meg, szélesre tárja az ablakát, és dallamos technóval köszönti az új napot.

A szemből átdübörgő dobgép ütemesen masszírozza az agyam, a felső szomszéd egy sztepptársulatba készül felvételt nyerni, az alsók egy kettős gyilkosság küszöbén, jobb oldalról Töhötöm támad, balról átfúrták a kedvenc vászonképemet, és akkor úgy döntök, hogy elég volt, lépnem kell valamit.

Órákat ülök egy darab papír felett, hogy olyan alapvető igényeimet fogalmazzam meg, mint a békés alvás vagy a tiszta levegő, és csak visszaolvasva veszem észre, hogy az egy sorra jutó elnézések száma meghaladja a kettőt, és aztán elbizonytalanodom, hogy valóban érdemes-e a zaj meg a szagok miatt picsognom, bezzeg üknagyapámék a jég hátán is, aztán összegyűröm a lapot, és csak reménykedem. És bízom. És idővel a torkomon akad minden elnézést és minden bocsánat, mert a cipősarkak győznek, meg a tányértörés, a techno, a fúró, meg Töhötöm. És akkor banános dobozokba pakolom az életem, és szégyenkezve elhagyom a süllyedő hajót.

A ZSÍRKRÉTÁK KÖZÖTT MATATOK, felmarkolom a kéket, amikor a melletttem ülő kisfiú, aki ugyanezt a szint nézte ki magának, a semmiből megcibálja a copfomat. A szememet elfutja a könny, nem tudom eldönteni, mi fáj jobban, a fejbőröm, vagy hogy szétbomlott a tökéletes fonat, amiért tíz percig ültem mozdulatlanul, egy nyikkanás nélkül kora reggel. Zokogva rohanok az óvónőhöz, de ő nem csinál nagy ügyet a dologból, csak kajánul rám mosolyog, és közli, hogy biztosan azért ráncigált meg az a kis szaros, mert tetszem neki. Erre a pillanatra vezethető vissza minden.

Aztán telnek az évek, egymásnak adják a stafétát a kis szarosok az életben, a fejemet a homokozóba nyomják, csúfolnak az alkatom, a ruháim, a pelyhedző bajuszom miatt, én legalább tudok bajuszt növeszteni, egyszerre tartanak rondának és strébernek, mégis azt állítják, hogy szép még lehetek, okos nem, a szavamba vágnak, hogy ne beszéljek bele a nagyok dolgába, kinevetnek, mert gyengének látnak, és valami mindig hibádzik bennem, és már nemcsak a kezükkel rángatnak, hanem a szávaikkal is, de szöveget üt a fejembe az óvó néni mondata, hogy ez tulajdonképpen a szeretet jele.

Aztán telnek az évek, egymásnak adják a stafétát a nagy szarosok az életben, ha megütnek, azt mondják, megérdemeltem, miért nem húztam meg magam, ha megaláznak, azt mondják, inkább hallgassak, ha becsmérelnék, azt mondják, csak magamnak köszönhetem, miért vagyok olyan, amilyen, de nem zavartatom magam, mert ez mind tulajdonképpen

a szeretet jele. Aztán telnek az évek, egymásnak adják a stafétát a még nagyobb szarosok az életben, azt mondják, az önmegvalósítás legmagasabb minősége, ha unokát szülsz, én meg szégyenkezem, hogy tanulással mertem elütni az időt, és lestegetett fejjel kullogok a szülőszobára, kevesebbet fizetnek ugyanazért a munkáért, ha meg rá merek kérdezni, ledorongolnak, hogy örüljek inkább a jogaimnak, semmilyen hóbort nem tart örökké, és bármit is csináljak, a legjobbnak kell lennem, akkor talán elismerik, hogy nő létemre nem olyan rossz. Aztán telnek az évek, és elhiszem, hogy bennem a hiba, hogy mindennek én vagyok az oka, minden az én felelősségem, lassan azonban mégis a fejembe fészkel, és nem tágit a kérdés: bocs, de ez tényleg mind a szeretet jele?

NEM MONDOM, mondd ki te. Mondom, mondd ki te.

Én aztán **biztos** nem.

És a nap lemegy a mi haragunkon. Kifinomult stratégiád része, hogy hallgatsz, a fejedre húzod a paplant, és a fal felé fordulsz. Tudd meg, én is a fal felé fordulnék, ha lenne az oldalamon. A matracok között húzódó rés, akár egy demarkációs vonal, és a bőrdőből olyan jegesség árad, hogy termozoknit húzok a takaró alá. Egy ideje szeretetembargó lépett életbe, nem ölelsz át, nem adok eszkimópusztit. A barátaink kétségbeesetten kapkodják a fejüket, figyelmeztetnek, hogy humanitárius katasztrófa kapujában állunk, de kit érdekel, vértessék fel magukat homokzsákokkal meg segélycsomaggal, én biztosan nem adom meg magam, kapitulálj te, ha akarsz.

Szövetségeket gyűjtesz magad köré, azt hiszed, két lépéssel előttem jársz, de nekem is megvannak a magam tengelyhatalmai. A roham kezdetét veszi, eszkalálódik a konfliktus, háború földön, vízen, levegőben: padlóhoz vágott ikeás étkezés, fröccsel arcon öntés, a negyedikről lehajigált ruhák.

Nem lenne egyszerűbb megadni magad?

Miért nem lengeted a fehér lobogót?

Miért nem teszed le feltétel nélkül a fegyvert?

Én?

Miért én?

Én aztán biztosan nem.

Nézz körül, a lakást felszántó lövészárkokrendszer, a felhalmozott lőszer, a ledobásra kész nukleáris arzenál, ez mind a te műved, ez mind miattad van. Miattam ugyan miért lenne?

Persze, ha jobban belegondolok, azt talán másképp kellett volna, és akkor másképp kellett volna reagálnom, és amiatt nem kellett volna felhúznom az orrom, és még az elején meg kellett volna beszélnünk,

mindent a legelejétől fogva meg kellett volna beszélnünk,

és akkor most nem állnánk itt mankóra támaszkodva, kifakadt sebekkel. Addig kellett volna demilitarizált zónává kineveznünk az otthonunkat, amíg lehetett, és ki kellett volna mondanunk azt a lesajnált szót, azt az alulértékelt kifejezést, hogy bocsánat.

És ahogy kikémlelünk a lövészárokból, és a tekintetünk találkozik, egyszerre nyomjuk meg az indítógombot, és egyszerre lőjük ki egymásra a mindent felemészítő rakétákat, és le sem vesszük egymásról a szemünket, amíg nem látjuk a másikba csapódni a bombát, a felismerést, hogy már nem szeretjük egymást.

Egyikünk sem nyerte meg a csatát, mindkettőnk elvesztette a háborút.

HATOST DOBTÁL, húzz fel egy lapot: ezüstkanállal a szádban poty-
tyantott le a gólya, a gyerekaszobából pont a budai hegyekre látsz,
apád közel van a tűzhöz, a jövőd nyílegyenesen ível felfelé, lépj
a célmezőre.

Egyest dobtál, húzz fel egy lapot: sorsod Borsod, Szabolcs vagy Békés,
nem volt gyerekaszobád, apádat kiteszik a közmunkaprogramból, ne-
ked kell eltartani a családot, minden körből kimaradsz.

Zsákbamacskát pörgettél a szerencsekeréken: a suttyomban kiírt pá-
lyázaton te nyered a tendert, még egyszer dobhatsz.

Csődöt pörgettél: kilakoltat a végrehajtó, lépj vissza a startmezőre.

Négyest dobtál, szerencsemező: szőke és kék szemű vagy, lépj előre
hármat.

Kettest dobtál, szerencsekártya: a sötétebb bőrszíned miatt elutasí-
tanak az állásinterjún, lépj hátra hatot.

Hármast dobtál, szerencsekártya: az apa férfi, az anya nő, családot
alapíthatsz, lépj a célmező elé.

Egyest dobtál, szerencsemező: a saját nemedhez vonzódasz, külföldön
kezdész új életet, mert nem mered megfogni a párod kezét a villa-
moson, nehogy összeverjenek, lépj a startmezőre.

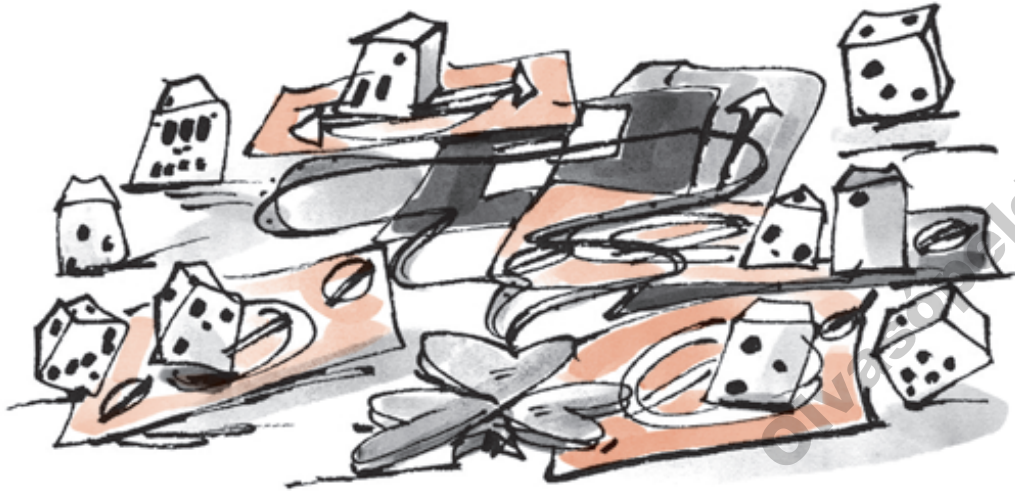
Hatost dobsz, húzz fel egy lapot: van pénzed kifizetni a magánegész-
ségügyi ellátást, még egyszer dobhatsz.

Egyest dobsz, húzz fel egy lapot: nincs pénzed, hosszú várólistára ke-
rűlsz, azelőtt behalsz a betegségébe, mielőtt sorra kerülnél, kiestél.

Már megint te veszítesz, nem érted, miért. Bosszúsan forgatod az ujjaid között a kockát, hogy meg van-e cinkelve, aztán felmarkolod a kártyastósz, és átpörgeted a lapokat: devizahiteled van, lefoglalják az autódat, lépj vissza kettőt; hónap végére nem marad pénzed, lopsz a boltból, hogy megetesd a gyereket, egy körből kimaradsz; otthagyd az iskolát, mert nem tudod eltartani magad, lépj a startmezőre; üzemi balesetet szenvedsz, leszázalékolnak, két körből kimaradsz; nincs pénzed fűteni, megfagysz a lakásodban, kiestél. Egyik lap a másik után, nézed, olvasod, forgatod, nem érted.

Bocs, de ki lopta ki az összes jó lapot a szerencsepekliből?

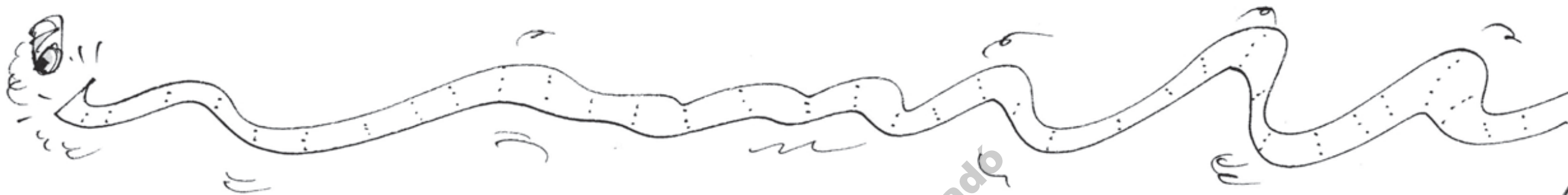

ELNÉZÉST, NAGYON SZÉGYELLEM, nem tudom, hogyan történhetett. Pedig reggelente bevettem a Béres-cseppet, és havonta fizettem a tóbét, nem tudom, mit tehettem volna még. Az a helyzet, hogy mostanra súlyosbodtak a tüneteim, és nincs mese, kórházba kellene mennem. Tudom, nagyon röstellem ilyen benzinárok mellett, de ha egy mód lenne rá, nagyon megköszönném, ha bevinnének. Tudja, dolgoznak bennem a túlélési ösztönök, magam sem értem. Az ügyeletes orvos azt mondta, hogy ébresztő, ez a huszonegyedik század, felelőtlen vagyok, ha otthon maradok. Semmi különösre nem gondolok: egy ágy, némi gyógyszer, és ne vegye bűnömül, de esetleg egy orvos, aki néha rám néz. De csak ha nem okoz gondot. Akkor indulhatunk? Ne, hagyja csak, kérem, majd én húzom magam után a beleimet.

Azt kérdi, milyen az ágy? Pompás, köszönöm. A toldott lepedő ráncaitól és a szocmatractól koncentrikus körökben felfekvések jelentek meg a hátamon: végre érzem, hogy élek. Azt kérdi, milyen a koszt? Pazar, ujjnyi parizer egy szelet fehér kenyéren, mégiscsak igaz: jobban élünk, mint tízezer éve. Azt kérdi, jól ébredtem-e? Kitűnően, reggelre csak ketten haltak meg mellettem: javuló ráta.

A szagokat, persze, még szokni kell. Ma egy néni a kórterem közepén összezecsinálta magát, elfelejtettek rá pelenkát adni. A takarítónő unottan szétmázgálta a szart a padlón, majd ugyanabból a léből felmosta a folyosót is:

nincs pazarlás.

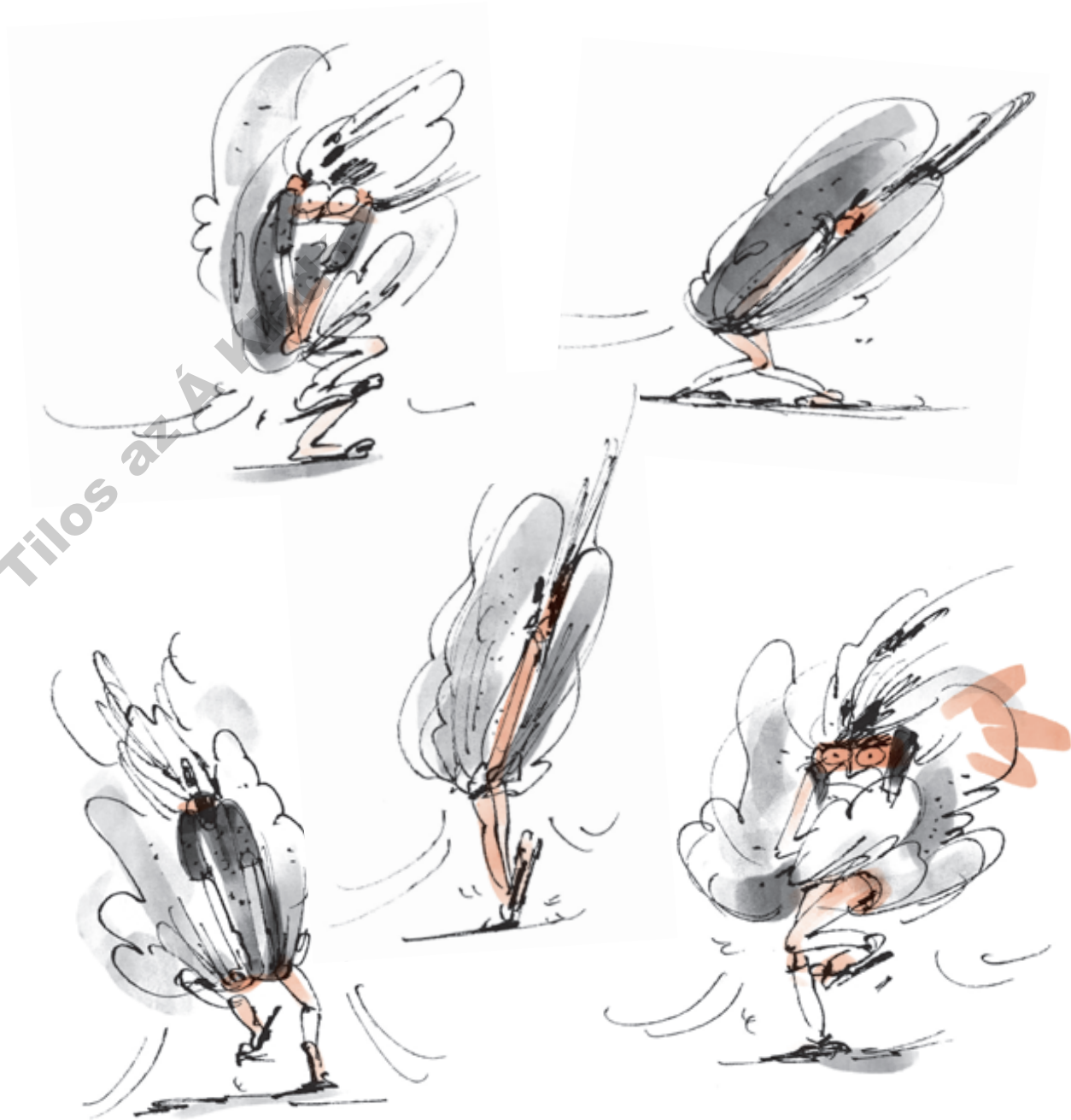
Azt kérdi, elégedett vagyok-e mindennel? Elégettebb nem is lehetnék. Tetszik a szellem, ami áthatja a falakat. A mellettem fekvő bácsi egész nap hörgött és nyögött. A lánya sírva könyörgött az orvosnak, hogy adjon neki valami gyógyszert vagy fájdalomcsillapítót, de az szórakozottan lóbálta a sztetoszkópját, egykedvűn megvonta a vállát, és azt mondta, ilyen a meghalás. Milyen igaza van. Egyszer úgyis túl kell esni rajta, minek halogatni?

Azt kérdi, jobban vagyok-e? Nos, arról inkább ne beszéljünk, szóra sem érdemes. De ha azt kérdezné, jól vagyok-e itt, arra azt felelném, hogy a leghatározottabban. A török sorozatok pihenőből átszűrődő nesze elandálít, szellős a hálóing, és minden csupa-csupa izgalom, sosem tudhatod, milyen halálos kórházi fertőzést kapsz el.

Jó itt, a legjobb. Igaza volt az ügyeletes orvosnak, ez már tényleg a huszonegyedik század.

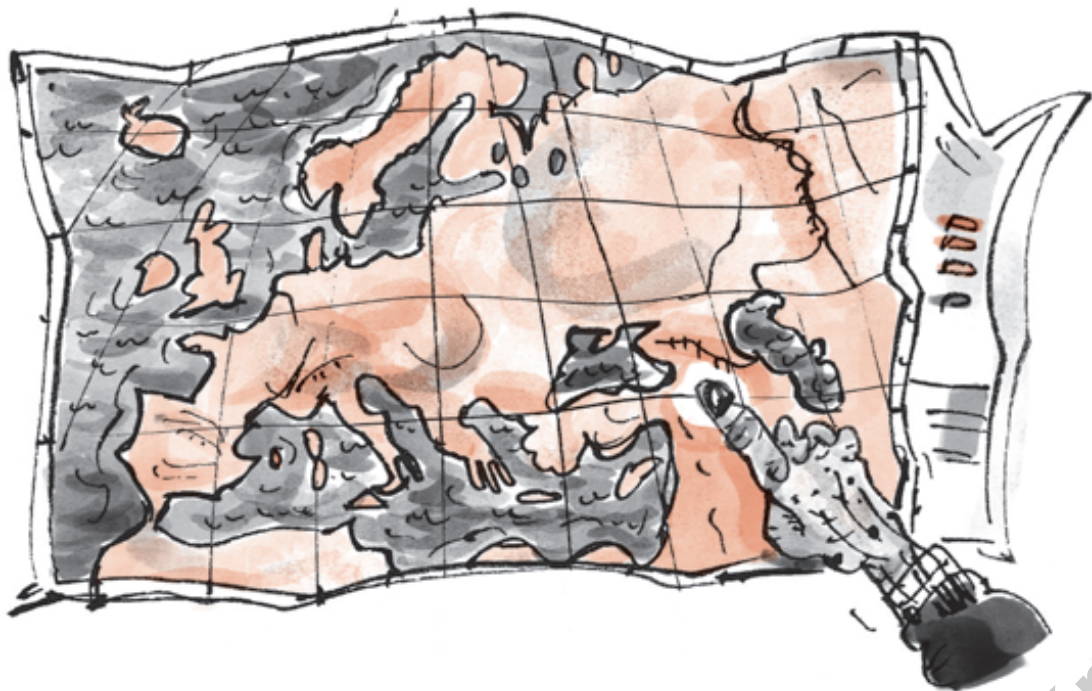
VASÁRNAP REGGEL RÖGTÖNZÖTT hadászati kiállítást tartanak a város főterén, felvonulnak a honvédség legújabb gyalogsági járművei. Egy kisfiú széles mosollyal lép a nyolc láb magas tankhoz, alig éri fel a lánc talpat, az anyukája büszkén lő egy fényképet róla. Nagy az öröm, jövőre még nagyobb részt különítenek el a költségvetésből hadseregfejlesztésre. *Boldogok a békességre igyekezők: mert ők az Isten fiainak mondatnak.*

Menetrendszerűen futnak be a menekülteket szállító, tömött vagonok a főpályaudvarra. Egy kisfiú dermedten áll a vonatajtóban, nem mer lemászni, túl nagy a lépcsőfokok közötti távolság. Az anyukája leteszi a csomagokat, visszalép a szerelvényhez. A kisfiú átkulcsolja a nyakát, arcát a nő hajába temeti, lehunyja a szemét, és ugrik. Nők és gyerekek először, mondják. De hol maradnak a férfiak? *Vereségben, tömlöcben, háborúságban, küszködésben, virrasztásban, böjtölésben.*

Elalvás előtt számba veszem a tizennyolc és hatvan év közötti férfi ismerősöket, rokonokat, barátokat. Elképzelem, milyen lenne, ha megérkezne a behívó. Milyen, amikor nem ismerik azt a szót, hogy nem. Azon gondolkodom, miért nem lehet élni a hazáért, miért mindig csak meghalni kell érte. *Egy nap jönnek ő reá az ő csapásai: a halál, a gyász és az éhség; és tűzzel égettetik meg.*

Néha feldereng bennem az este, amikor nagypapám vigasztalhatatlanul sírt. Hogy tehetnek ilyet, zokogta, hogy vehetik el egy kisgyerektől az apukáját. Emlékszem, amikor évekkel ezelőtt megmutatta a térképen a Kaukázus lábánál fekvő várost. Az internet szerint mostanra erdő nőtte be azt a részt, egyetlen emléktábla jelzi a tábor helyét. *Apa nélkül, anya nélkül, nemzetség nélkül való.*

Mostanában egyre gyakrabban jut eszembe, hogy egy nap anya leszek. Közelebb vagyok hozzá, mint nem. Tudom, hogy fiam lesz. Nagy szemű, göndör hajú, Hermann-nak fogják hívni. Nekem a kisfiam lesz, a korpás bajszú államférfiaknak egy strigula a statisztikában. Néha elképzelem őt, és olyankor azt mondom neki, bocs, Hermann. Bocs, mert mindig lesz majd valaki, aki le akar dobni egy bombát, és sosem tudhatod, ott állsz-e alatta. Bocs, mert olyan világba érkezel, amelyikben létezik az a fogalom, hogy tömegpusztító fegyver. Bocs, mert akik felkentnek hiszik magukat, meg akarják szabni neked, mit jelent férfinak lenni. Bocs, mert megmondták, itt élned, halnod kell. *Mert gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk.* Hozz világra még egy golyófogót.

BOCS, DE NEM EZT ÍGÉRTED. Tisztán emlékszem. Azt mondtad, boldogan élnek, amíg meg nem halnak. Meg azt, hogy mindenki királynő, és majd eljön érte a fehér lovas királyfi. Hogy sosem maradunk egyedül, szorult helyzetben csak megfűjjük a varázssípot, és a segítőtárs azon nyomban az oldalunkon terem. Úgy mesélted, a hétfejű sárkányt egyetlen kardsuhintással lefejezhetjük, és egy kedves szóra megnyílik előttünk minden kapu. Azt mondtad, az öreg király igazságosan uralkodik a népe felett, és a fele királyság a rátermettek jutalma.

És úgy volt, csak három próba lesz. Hogy nincs mitől félni, az aljasságnak nincs hatalma a tiszta szíveken. Meg hogy nincs betegség, amit az élet vize meg ne gyógyítana. Azt mondtad, a jó mindig győz a rossz felett, és a gonosz elnyeri méltó büntetését. Hogy van szabadulás a toronyból, és az igaz szerelem mindent legyőz. Azt ígérted, az út végén mindenre vár majd valaki. Azt ígérted, hogy lesznek válaszok. Csak egy dologban volt igazad: a vége úgy jön el, akár egy varázsütés. És egy csapásra mesehőssé változtat. Családi legendáriumok és szűkszavú nekrológok elrajzolt hőségé.

SOSEM KÉRSZ BOCSÁNATOT, csak jössz, és kérdés
nélkül kiszakítasz belőlem egy darabot.

Olykor sejteted, mi következik, más-
kor minden előjel nélkül bukkansz fel,
és csípőfogódat, amit mindig magad-
nál tartasz,

a húsomba vájod, és kitepsz
belőlem egy cafatot.

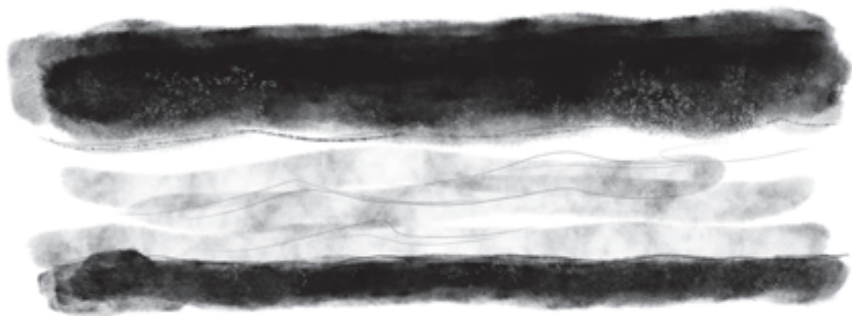
Az elsőnél még felordítok a fájdalomra, a sebből vér szivárog, gennyedzik, alig heged, a másodiknál is, a harmadiknál is, aztán egyre kevésbé kapálódzok, lenyelem a kiáltást, létezésem körvonalait a hasításnyomok összeforró szélei adják. Teljesen érzem, megcsonkítva távozom.

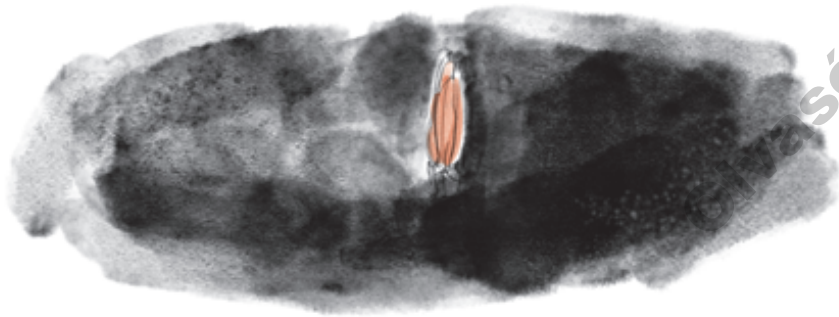
Embereket adsz mellém, hagyod, hogy megszeressem őket, hogy a részemmé váljanak, belőlük gyúrsz egészzé, aztán váratlanul kiszakítod őket belőlem, egyiket a másik után, és a legrosszabb, hogy ezért sosem kérsz bocsánatot.

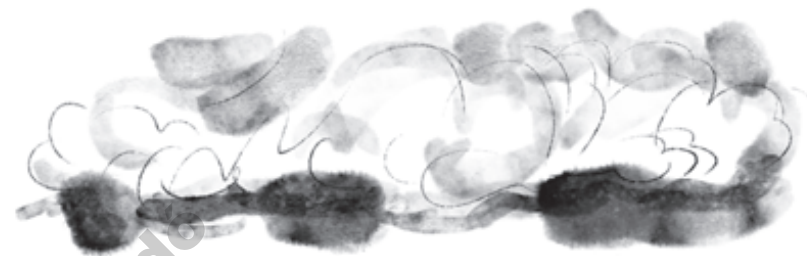
Ma láttam egy képet. Egy férfiről készült, valahol Törökország és Szíria határán, a pusztító földrengést követően.

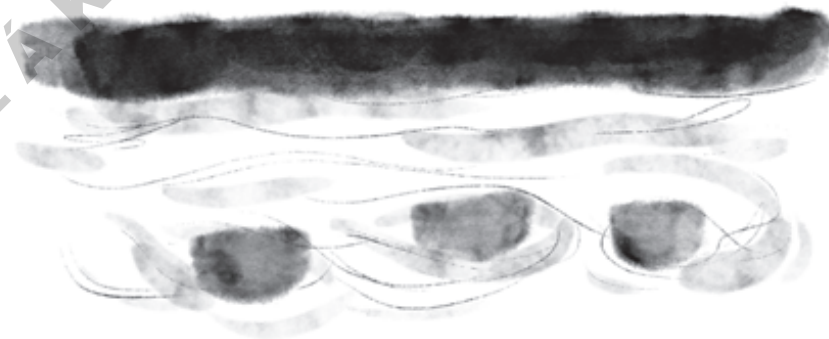
Ott ült az otthona romjain, és fogta a lánya törmelékek közül kinyúló, merev kezét.

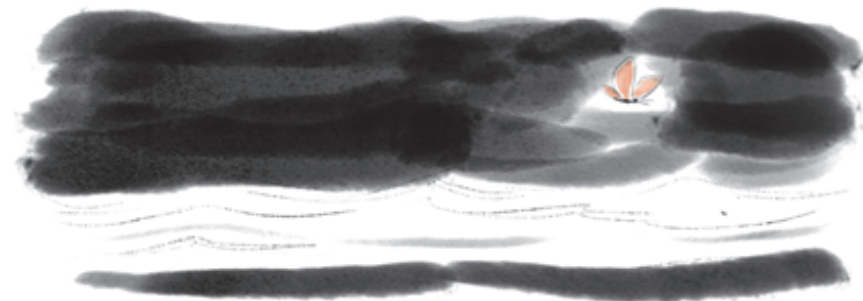
Ott ült, és azt láttam a tekintetében, hogy majd lemegy a nap, és újra felkel,

és elfárad a test, aludni kell, és erőtlenné válik, enni kell pár falatot,

és közben itt ez a sok ember, mind teszi a dolgát, morajló hangzavar, és nincs néma főhajtás, nincs emelkedettség, nincs megállás, nincs semmi, ami szép, csak múlt idő van, meg létige tagadó formában,

mert valaki volt, most meg egyszer csak nincs.

Te pedig csak hallgatsz, és nem kérsz bocsánatot,
sosem kérsz bocsánatot, és a kérdésekre nem fe-
lelsz, nem mondod meg, hogyan tovább.

De néha szájalom ébred benned, olyan-
kor elfordítasz egy csapot, nitralginba bo-
rítasz mindent, és elernyednek az izmok,

Olvasópéldány © Tilos az Á Kiadó

és olyankor jobb, határozottan jobb, és
olyankor nem a sebre gondol az ember,
hanem arra, milyen volt előtte, milyen jó
visszaemlékezni arra, amikor ép volt,

és olyankor még erősebben kapaszkodik a romok alá temetett kézbe, és már nem bosszankodik az elmaradt bocsánatkérésen,

csak összeszorítja a szemét, és minden
idegszálával hinni akarja, hogy nem lehet
így vége, valaminek mindenképpen lennie
kell, nem lehet ennyi az egész.

Bocs, de nem lehet ennyi az egész.

ISBN 978-963-587-532-0

Megjelent a Tilos az Á Könyvek kiadásában 2023-ban.

www.tilosazakonyvek.hu

www.facebook.com/tilosazakonyvek

www.instagram.com/tilos_az_a_konyvek

Szöveg © Balássy Fanni, 2023

Illusztráció © Korbuly Ági, 2023

Kiadás © Pagony Kiadó Kft., 2023

Felelős kiadó: Demény Eszter és Ürögdi András

Felelős szerkesztő: Kovács Eszter

Szerkesztette: Grancsa Gergely

A szöveget Kótai Katalin gondozta.

Műszaki szerkesztő: Pais Andrea

Könyvterv és tördelés: Gráf Dóra

Produkciós munkák: Wunderlich Production Kft.

Produkciós vezető: Mészáros Gabriella

Nyomás, kötés: Central Dabasi Nyomda Zrt.

Felelős vezető: Balizs Attila vezérigazgató

www.dabasinyomda.hu

